

StUdie

2019/2020

KeUZE

SpECjaL

een speciale uitgave van DecaZine, vakblad van decanen

Kiezen

Hoe doe je dat?

Aanmelden

Hoe werkt dat?

Studiekosten

Hoe betaal je die?

Doorgaan, overstappen of stoppen

Wat kan, wat mag, wat moet?

Studiekeuzespecial

september 2019

Eindredactie

Marcel Bouwman, Jeroen Meijer

Aan deze Studiekeuzespecial werkten mee:

Minette van den Bemd, Marcel Bouwman, Jeroen Meijer,
Marleen Kamperman, Fierke Koolen, Hermien Miltenburg,
Marieke Ringrose, Daniëlle Vogels, Jaap de Win.

De redacteurs bedanken Tess van Alphen, Annelotte Bal,
Kyra Hoeseni, Stef van Lieshout en Lyonne Wijnstra voor
hun bijdragen.

Vormgeving en opmaak

Studio Kraft, Veldhoven

Afbeeldingen & illustraties

Inge Kotterman (pagina 3, 32), Getty Images

Drukwerk

Drukkerij Snep, Eindhoven

Uitgever

VvSL

Voor opmerkingen, aanvullingen en tips ter verbetering van
deze uitgave houden wij ons aanbevolen. Je kunt een mail
sturen naar decazine@vvsl.nl. De digitale versie van deze
Studiekeuzespecial is te vinden op de website van de VvSL:
www.vvsl.nl. Teksten uit deze uitgave mogen, met vermelding
van bron, zonder voorafgaande toestemming overgenomen
worden.

Deze Studiekeuzespecial is met de grootst mogelijke
zorgvuldigheid samengesteld. De samenstellers aanvaarden
echter geen aansprakelijkheid ten aanzien van eventuele
onjuistheden in de tekst en zijn niet verantwoordelijk voor
content op de websites waarnaar wordt verwezen.

Voorwoord 3**Kiezen** 4
Hoe doe je dat?**Aanmelden** 12
Hoe werkt dat?**Studiekosten** 24
Hoe betaal je die?**Doorgaan,
overstappen of
stoppen** 34
Wat kan, wat mag, wat moet?**Handige
webadressen** 40

Minette van den Bemd

voorzitter decanenvereniging VvSL

Voorwoord

Beste leerling,

“Wat ga je doen als je jouw diploma gehaald hebt?”

Deze vraag zal je vast al eens gesteld zijn, of je nu in de vóórexamenklas of in de examenklas zit.

De *Studiekeuzespecial* wil je helpen bij het maken van een keuze. Je kunt hierin vrijwel alles vinden wat te maken heeft met het kiezen van een studie: van aanmelding, selectieprocedures en studiefinanciering tot studiepunten en bindend studieadvies. Ook wetenswaardigheden over studeren met een handicap, de optie van een tussenjaar en het bestaan van Studie in Cijfers zijn in deze special opgenomen. Dit is dus een handig blad voor jou, maar ook voor je ouders, je mentor en je decaan.

IN HET HOGER ONDERWIJS VERANDERT ER VEEL

Vervolgopleidingen, zowel in het hbo (hoger beroepsonderwijs) als in het wo (wetenschappelijk onderwijs, de universiteit), gaan zich steeds meer onderscheiden van elkaar. Ze willen laten zien, waarin zij speciaal zijn en waarin ze verschillen van soortgelijke studies aan een andere hogeschool of universiteit. De inhoud en opbouw van studies die op het eerste gezicht misschien hetzelfde lijken, kunnen daardoor behoorlijk verschillend zijn. Dit geldt ook voor selectieprocedures en de verplichte studiekeuzecheck. Dat maakt het kiezen van een studie er niet gemakkelijker op. Maar bedenk: de ‘perfecte studie’ bestaat niet, kies vooral iets wat op dit moment bij je past.

TIPS, DO'S & DON'TS

In deze Studiekeuzespecial staan natuurlijk de officiële procedures en regelingen voor bijvoorbeeld aanmelding en studiefinanciering. Maar hij bevat ook heel veel bruikbare tips, interessante sites, stof tot nadenken om tot een passende studiekeuze te komen en verhalen van studenten, die de keuze al gemaakt hebben. Als ervaringsdeskundigen geven ze jou adviezen: do's & don'ts.

Ga open dagen bezoeken, proefstuderen of loop een dagje mee met iemand die je kent. Praat met anderen over wat je ervaren hebt en vooral: kies met je verstand én je hart.

Veel succes!

Kiezen

Hoe doe je dat?

Een vervolgopleiding kiezen is een belangrijke keuze. Vaak leg je met die studie de basis voor later: voor je werk, je carrière, je inkomen. Zo'n keuze maak je niet lichtvaardig, die moet weloverwogen zijn. Die keuze moet je uiteindelijk zelf maken, maar in dit hoofdstuk willen we je helpen met bruikbare tips.

MBO, HBO OF UNIVERSITEIT? OF EERST EEN TUSSENJAAR OF EEN STUDIE IN HET BUITENLAND?

De meeste havo- en vwo-leerlingen gaan studeren in het jaar nadat ze hun diploma hebben behaald. De kans dat je volgend jaar een hbo- of wo-opleiding gaat doen, is groot. Voor sommigen kan ook het mbo een goede optie zijn. Een aantal kiest voor een tussenjaar (lees hierover elders in deze special meer) of gaat naar het buitenland om een studie te beginnen. Een heel kleine groep gaat direct werken.

Van havo naar hbo of vwo?

Als je een havodiploma hebt, ligt studeren aan het hoger beroepsonderwijs (hbo) voor de hand. Maar eerst je vwo-diploma halen kan ook. Je stroomt dan meestal in in vwo-5. De meeste vwo-scholen verlangen daarvoor een havodiploma met wiskunde én goede cijfers op je eindlijst. Hoe hoog die cijfers moeten zijn, is niet wettelijk vastgelegd. Dat bepalen de scholen zelf. Op het vwo moet je naast Engels een tweede moderne vreemde taal volgen, dus als je die al in je havopakket had, is dat alleen maar voordelig.

TER INSPIRATIE!

Van ervaring word je wijzer

Vaak wordt gedacht (en ook wel gezegd), dat de keuze voor een studie de belangrijkste keuze van je leven is. Dat valt nog te bezien! Ten eerste kun je, als een keuze niet goed uitpakt, door ervaring wijzer geworden een nieuwe keuze maken. Dit kost jou en, eerlijk is eerlijk, ook de schatkist wel geld. Ten tweede komen er tijdens een studie nog vele keuzemomenten. Je ontwikkelt je in de loop van de studie meestal niet in een rechte lijn naar een beroep. Het is eerder een zigzaglijn, waarlangs je al slingerend door ervaringen heen studeert. Als je dat ziet als een balletje in een flipperkast, kan dat afschrikken. Maar als je het ziet als snowboarden of kanovaren, is het misschien wel aantrekkelijk en uitdagend. En besef: bijblijven, doorleren en innoveren hoort tegenwoordig bij elk beroep.

Kies met lef!

Het maken van een studiekeuze is lastig, omdat je onmogelijk van alle studies kunt weten welke wel en welke niet bij je passen. Als je een keuze hebt gemaakt, weet je dus niet wat voor moois je niet hebt gekozen. Voor het maken van een keuze is daarom een beetje lef nodig! Durf te kiezen in de

wetenschap, dat geen keuze voor eeuwig is en dat je altijd nog kunt bijsturen. Stap af van het idee dat er maar één studie is die bij jou past en dat je daar voor altijd aan vastzit.

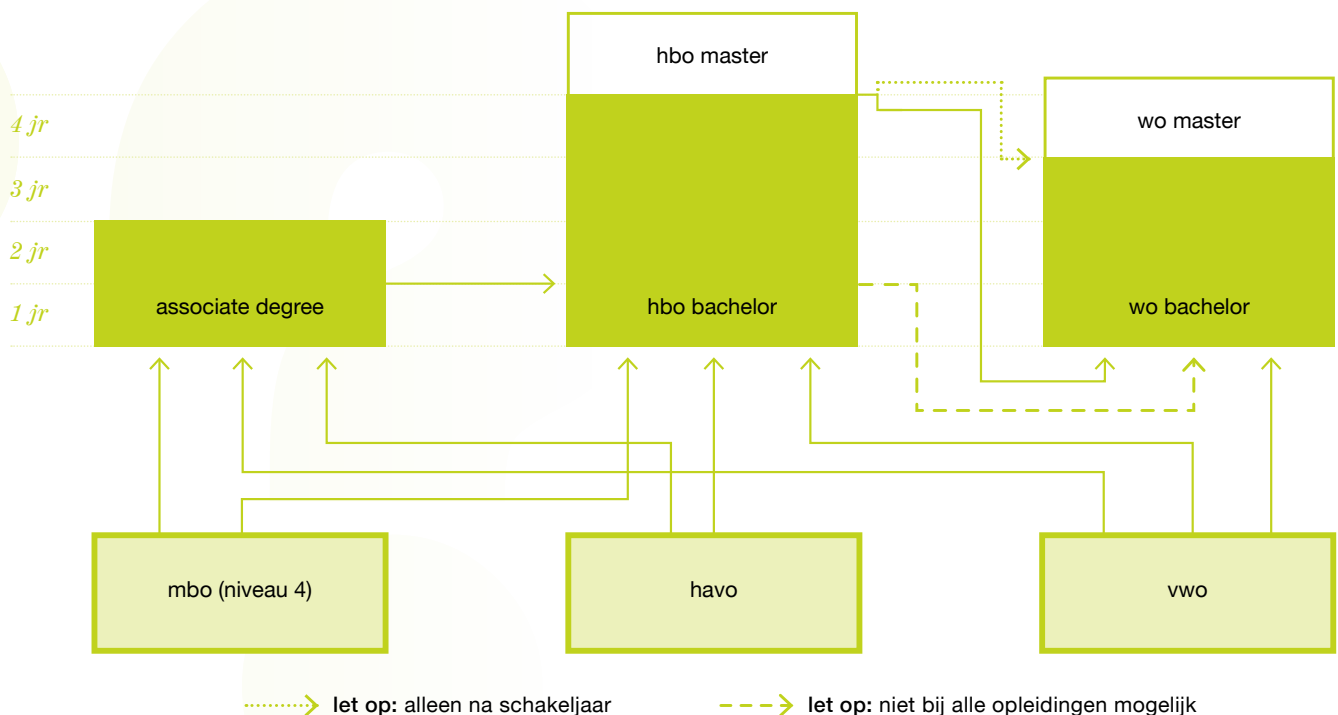
Durf naar jezelf te kijken

Lef is ook nodig, omdat je naar jezelf moet durven kijken om te bepalen of een studie bij je past. Het is gemakkelijk om een ander te vragen: wie ben jij? Veel lastiger is het om de vraag te beantwoorden: wie ben ik?

Kies met verstand én gevoel!

Keuzes worden niet alleen met het verstand gemaakt, maar ook op gevoel. Het onbewuste speelt bij het kiezen een heel grote rol, heeft onderzoek uitgewezen. Het toelaten van het gevoel bij het maken van een studiekeuze is vooral lastig, omdat de logische keuzestappen door het verstand worden voorgesteld. Toch is het belangrijk, dat je je goed voelt bij een opleiding, in het gebouw of bij de groep mensen die er werkt en studeert. Daarom moet je open dagen bezoeken, meelopen en proefstuderen, het liefst op locatie!

DOORSTROOMMATRIX HBO/WO

VRAGEN DIE JE KUNT STELLEN BIJ OPEN DAGEN

- *Krijg je hoorcolleges, practica, werkgroepen of werkcolleges?*
- *Hoeveel college-uren (in grote groep) of contacturen (in lesgroep of kleinere werkgroep) heb je per week? Werk je veel samen?*
- *Hoe groot zijn de groepen?*
- *Hoe is het contact met de docenten?*
- *Hoeveel uur per week moet je gemiddeld studeren?*
- *Hoeveel studenten zitten in het eerste jaar?*
- *Hoeveel studenten vallen uit? Stoppen ze omdat de studie te zwaar is of om andere redenen?*
- *Zijn er bepaalde 'struikelvakken' die lastig zijn? Heb je tips om die wel te halen?*
- *Welke middelbareschoolvakken zijn voor deze opleiding belangrijk?*
- *Is er een bindend studieadvies en wat houdt dat in?*
- *Hoe wordt er getoetst? Zijn er veel tentamens of moet je juist veel opdrachten doen en verslagen inleveren?*
- *Waarin verschilt deze opleiding van dezelfde opleiding in andere plaatsen?*
- *Wat is het doel van deze opleiding?*
- *In welke beroepen komen de meeste studenten terecht?*
- *Is er een introductieperiode of -kamp en hoe gaat dat?*
- *Als het een studie is met een selectie en/of numerus fixus: hoe ziet de selectieprocedure eruit? Hoeveel eerstejaars worden er toegelaten*
- *Lijkt de studie je iets? Vraag dan of er een mogelijkheid is om mee te lopen of proef te studeren!*

Kijk voor een overzicht van alle open dagen van hogescholen en universiteiten op www.studiekeuze123.nl/open-dagen.

Van havo naar mbo?

Voor sommige leerlingen van de havo is het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) een goede optie. Het is niet zo gebruikelijk en op de meeste havo's wordt aan de vervolgopleiding op het mbo niet veel aandacht besteed. Maar als je niet direct geplaatst wordt in een studie in het hbo waarvoor geselecteerd wordt, als je al een tijdje op de havo op je tenen moest lopen of als je in een wat langzamer tempo naar het hbo wilt, dan is het mbo zeker te overwegen.

Van mbo-4, havo of vwo naar kort hbo (associate degree)?

Vind je vier jaar te lang en wil je in twee jaar een erkend hbo-diploma? Dan kun je kiezen voor de associate degree (Ad). Je haalt dan een diploma dat ligt tussen mbo-niveau 4 en een hbo-bachelor. Na die twee jaar kun je alsnog besluiten om door te studeren voor een hbo-bachelordiploma. Je stroomt dan meestal in het derde jaar in. De opleidingen sluiten goed aan op de vraag van het bedrijfsleven en je bent toelaatbaar met een diploma op mbo 4-niveau, of een havo- of vwo-diploma. Bij een deficiënt pakket (niet de goede vakken of het goede profiel) kan bij de opleidingen gevraagd worden om een toets te doen en per opleiding kunnen er ook specifieke eisen gelden. De Ad kun je meestal in deeltijd naast een baan doen.

Van vwo naar universiteit of hbo?

Kom je van het vwo, dan is de universiteit een logische keuze. Want daar ben je volgens de afkorting op voorbereid; vwo staat immers voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs. Toch doen vwo'ers er verstandig aan de optie hbo ook te overwegen. De soms vanzelfsprekende keuze voor het wetenschappelijk onderwijs blijkt zeker voor meer praktijkgerichte leerlingen een minder succesvolle, zowel wat betreft het volhouden van de studie als hoe gelukkig ze zich voelen.

BEREID JE GOED VOOR OP EEN OPEN DAG

Als je naar een open dag gaat of een dag kunt meelopen, bereid je dan goed voor.

Onderzoek of je van tevoren moet aanmelden, kijk hoe laat, op welke locatie en in welk lokaal het programma begint en bedenk, op welke vragen je een antwoord wilt hebben als je weer naar huis gaat.

Op pagina 6 zie je een aantal vragen die je kunt stellen. De antwoorden van de studenten zelf zijn heel waardevol. Laat ook je gevoel spreken: kun je je voorstellen dat je je thuis zult gaan voelen bij die studie, bij die studenten en bij dat gebouw?

Stap af van het idee dat er maar één studie is die bij jou past.

Verschillen tussen hbo en universiteit

Het hoger beroepsonderwijs en het wetenschappelijk onderwijs groeien steeds meer naar elkaar toe. Op de universiteit zie je steeds meer toepassing en stages en op het hbo meer onderzoek en onderbouwende theorie.

Hieronder staat een lijstje met verschillen tussen hbo en universiteit. Je kunt het goed gebruiken om erachter te komen wat het beste bij jou past.

hoger beroepsonderwijs	wetenschappelijk onderwijs
→ <i>leren voor beroep</i>	→ <i>leren onderzoek te doen</i>
→ <i>beroepsbeeld is duidelijk</i>	→ <i>beroepsbeeld is nog niet duidelijk</i>
→ <i>vooral praktisch</i>	→ <i>vooral theoretisch</i>
→ <i>bestaande kennis toepassen in de praktijk</i>	→ <i>nieuwe kennis ontdekken en delen</i>
→ <i>vaardigheden en houding voor beroep</i>	→ <i>vaardigheden voor onderzoek en wetenschap</i>
→ <i>veel verschillende vakken</i>	→ <i>minder vakken, meer verdieping</i>
→ <i>leerstof gespreid behandeld</i>	→ <i>leerstof geconcentreerd in hoog tempo behandeld</i>
→ <i>persoonlijke begeleiding / vinger aan de pols</i>	→ <i>minder persoonlijk, zelf uitzoeken / hulp vragen</i>
→ <i>meer controle op huiswerk</i>	→ <i>minder of geen controle op huiswerk</i>
→ <i>veel groepsgewijs les</i>	→ <i>veel zelfstandig leren</i>
→ <i>vaak in klasverband</i>	→ <i>vaak in grote collegezalen</i>
→ <i>je wordt opgeleid voor een beroep</i>	→ <i>je wordt opgeleid voor een functie</i>

*Om echt te weten
te komen wat de
studie inhoudt,
is proefstuderen
misschien wel de
beste manier!*

STAPSGEWIJS OP WEG NAAR JOUW STUDIE

Stap 1. Begin bij jezelf!

Het kan goed zijn, dat je vroeger als klein kind al wist wat je wilde worden. Nu je wat ouder bent, kun je je afvragen waarom je dat beroep toen leuk vond. Probeer eens antwoord te geven op de volgende vragen, waarbij je niet meteen hoeft te denken aan een studie of beroep:

- welke vakken vind ik leuk
- wat vind ik leuk om te doen, niet alleen op school!
- wat vind ik belangrijk en waar ben ik goed in
- wat vind ik waardevol in het leven
- waar geniet ik van
- waar heb ik plezier in?

Heel lastige vragen, die eigenlijk vissen naar wie jij bent en wat jij wilt! Als je het helemaal nog niet weet, kijk dan eens om je heen naar wat anderen leuk vinden en vraag je af of dat iets voor jou zou zijn. Zo niet, waarom eigenlijk niet? Laat anderen eens tegen jou zeggen, waarin ze jou goed vinden, waar je goed in bent, of wat jij vaak als vanzelfsprekend doet in de groep. Zeg eens vaker tegen jezelf wat je eigenlijk zou willen doen: “Eigenlijk zou ik ...” Dan gaat er wellicht een belletje rinkelen. En dan luister dan niet naar de belemmerende gedachte die vaak volgt, maar naar wat je gevoel zegt: “Eigenlijk zou ik...”

Stap 2. Oriënteren en verkennen.

Hiermee begin je al vroeg in de bovenbouw van havo en vwo.

- Bezoek open dagen.

tip *Als je helemaal niet weet naar welke open dag je zou moeten gaan, ga dan gewoon een keer met een vriend of vriendin mee. Je zult merken dat je je toch een mening gaat vormen.*

- Vraag aan studenten, wat zij van hun studie vinden en praat met je ouders en vrienden over wat je gezien en ervaren hebt. Op school kunnen je mentor, je docenten en de schooldecaan in deze fase goede gesprekpartners zijn. Het gaat erom dat degenen die jou kennen, jouw verhaal horen. Hun reacties kunnen jou vervolgens aan het denken zetten.

tip *Als anderen je gaan vertellen, wat je wel en niet moet kiezen, bedank hen dan voor het meedenken en zoek een volgende gesprekspartner.*

- o Bekijk allerlei studies en opleidingen via internet. Ga bijvoorbeeld naar www.startstuderen.nl, www.studiekeuze123.nl of bezoek de site van een universiteit of hogeschool. Je kunt ook allerlei interesseonderzoeken op de computer (kijk bij www.studiekeuze123.nl) doen om erachter te komen in welke richting je een studie kunt gaan zoeken.

tip Elk jaar wijzigt er wel weer iets! Kijk dus regelmatig op de site van de studie of instelling waarvoor je belangstelling hebt voor de meest actuele informatie.

tip Vraag je bij de uitslag van zo'n studiekeuzetest af waarom dat beroep of die studie er eigenlijk uit komt rollen. Dat zet je vaak beter op het spoor dan de uitslag zelf!

Stap 3. Verdiepen

- o Selecteer een aantal opleidingen waarvan je meer te weten wilt komen, nadat je naar open dagen bent geweest en op internet hebt gezocht. Bekijk de programma's van die studies via de site van de universiteit of instelling.
- o Geef je op om te gaan proefstuderen of om mee te lopen. Soms kun je dat ook online doen. Onderzoek of die studie echt jouw interesse heeft. Behalve ervaren wat de studie inhoudt, zorgt proefstuderen en meelopen er ook voor, dat je je misschien al een beetje thuis gaat voelen bij die studie. En dat spreekt het heel belangrijke onderbewuste aan! Wetenschappers noemen dat verschijnsel bonding en bonding is belangrijk voor studiesucces.
- o Praat over je ervaringen met vrienden, met je ouders of op school met klasgenoten.
- o Plan een gesprek met je mentor over de redenen, waarom je die studie of studies leuk en interessant vindt. Als je jouw keuze aan anderen vertelt, zet je voor jezelf alles op een rijtje en realiseer je je wat je ervan vindt. Ook handig als je bij een studiekeuzecheck moet vertellen waarom je voor die specifieke opleiding hebt gekozen!

tip Op sommige scholen organiseren decanen of mentoren momenten waarop je aan elkaar kunt vertellen waarom je een bepaalde studie wilt kiezen. Dat maakt vaak je keuze helder en sterker.

Stap 4. Beslissen!

Tja, en dan komt het moment waarop je moet beslissen welke studie het gaat worden. Je gaat de knoop doorhakken. Schrijf je op tijd in via www.studielink.nl!

Na je inschrijving doe je mee aan de decentrale selectie bij studies met meer aanmeldingen dan studieplaatsen of aan de studiekeuzecheck, een laatste onderzoek om te kijken, of de studie bij je past. Sommige studies en opleidingen maken daar veel werk van. Daarover lees je verder meer!

Van havo-4 naar het mbo, dat was de beste keuze die ik heb gemaakt!

Ik ben naar een aantal open dagen geweest van verschillende hbo-opleidingen, maar dit was allemaal heel veel theorie, terwijl ik veel liever in de praktijk bezig ben.

In het vierde jaar van de havo heb ik een gesprek over mijn prestaties gehad met de decaan, het ging namelijk allemaal niet zo lekker. Zij heeft mij toen aangeraden te gaan kijken voor een mbo-opleiding, omdat dat voor mij misschien een betere optie was. Ik ben bij een aantal opleidingen gaan kijken, maar ik vond ze niet leuk. Totdat ik bij HMC kwam... Ik was helemaal verkocht. De sfeer was goed, de opleiding leek mij geweldig. Dat is het moment waarop ik heb gekozen om mbo te gaan doen. In eerste instantie vond ik het wel lastig voor het mbo te kiezen, omdat ik van school zou gaan zonder diploma. Maar ik zit nu in mijn vierde, laatste jaar van het mbo en het is de beste keus die ik had kunnen maken. Daar ben ik heel blij mee.

Ik vind het fijn, dat je op het HMC zoveel bezig bent in de praktijk en veel stageloopt, daardoor doe je veel ervaring op in je vakgebied.

Als je dus een persoon bent, die het leuker vindt te leren door te doen dan te leren uit een boek, zou ik eens gaan kijken op het mbo. En kies iets wat je zelf leuk vindt.

Lyonne Wijnstra is vierdejaars leerling aan het Hout-Meubel-Interieur-college (HMC) in Amsterdam

Marleen Kamperman

Marleen Kamperman is Professor of Polymer Science aan het Zernike Institute for Advanced Materials van de University of Groningen

“Laat ouders thuis bij open dag op universiteit”

Open dag bij de universiteit. Het krioelt van aspirant-studenten, stijf van de keuzestress. Faculteiten prijzen hun opleidingen aan. Meegekomen ouders stellen vragen, vaak verweven met de mededeling dat “ze zelf ook gestudeerd hebben, in 1923, bij professor zo en zo, die ken je misschien wel?”

Ook ik krijg vragen, die ik braaf beantwoord. “Nee, er zit niet heel veel wiskunde bij.” “Ja, er zijn meer jongens dan meisjes.” Maar eigenlijk zou ik iets heel anders willen antwoorden. Iets veel algemener, gericht aan alle studenten in spe, hier of elders langs de opties dolend.

Jongens en meisjes, relax. Adem in, adem uit. Neem deze les van mij aan: wát je kiest is minder belangrijk dan dát je kiest. Die ene zaligmakende studie die je moet zien te vinden, of je leven is gedoemd te mislukken, die bestaat niet. Die ene studie die uitsluitend onderdelen omvat die jij ‘leuk’ vindt, die jou op het lijf zijn geschreven, die is er niet. Weet je niet wat je wil? Blijf kalm. Dat weet bijna niemand. De kunst is niet om die ene perfect passende studie te vinden, maar om iets te maken van de studie die je kiest. Ziedaar het enige studieadvies dat het onthouden waard is.

Ik bijvoorbeeld, ik heb scheikunde gestudeerd, ben in de wetenschap blijven hangen. Was dat mijn enige weg naar geluk, naar professionele voldoening? Welnee. Ik had evengoed

natuurkunde kunnen doen, of biologie, of geneeskunde. Ik had prima in het bedrijfsleven kunnen werken, of voor de overheid. Wat je doet is secundair. Hoe je het doet, daar gaat het om. Luister. Je weet zelf wel ongeveer waar je goed in bent, in welke hoek je moet zoeken. Dat hoeft je vandaag niet meer te ontdekken. Kies een studie in die hoek, om het even welke, en ga ervoor. Vraag je niet voortdurend af of dit nou wel is wat je ‘echt leuk’ vindt. Het spijt me, misschien is het je nooit eerder verteld, maar het leven is geen aaneenschakeling van leukigheden. Als je alleen wil doen wat je leuk vindt, ben je hier aan het verkeerde adres.

Twee dingen nog, tot slot.

- Een: stuur je ouders naar huis. Ze hebben hier niks te zoeken. Het idee van deze dag, van hoger onderwijs, is dat je zelf nadenkt, zelf kiest.
- Twee: vlucht niet in een ‘tussenjaar’. Tussenjaren bestaan niet. Wil je snowboardles geven in Colorado, doe dat dan, maar doe het honderd procent. Verhuis naar Colorado, ga snowboarden, leef, noem het geen tussenjaar.

Ja, zoiets zou ik willen zeggen. Maar zoiets zeg je natuurlijk niet. Stel je voor.

Deze column verscheen eerder in De Volkskrant, woensdag 24 april 2019.

ouders, goede hulp bij studiekeuze en studeren

Informatie voor je ouders

Een goede studie kiezen en daarna binnen je studie goede keuzes maken is een heel persoonlijk proces. Veel scholieren en studenten vragen hierbij ondersteuning van hun ouders.

Ouders hebben zelf ook veel vragen over studiekeuze en studeren. Daarom schrijven decanen en oudervoorlichter Hermien Miltenburg geregeld artikelen over studiekeuze, tussenjaar, studiekosten en studeren op een blog voor ouders: www.studiekeuzekind.nl.

VEEL GELEZEN ARTIKELLEN:

1. Studiepunten halen? Hoe werkt dat?

Studiepunten halen is de basis voor het succesvol afronden van een hbo- of wo-opleiding. Voor ieder vak kun je een bepaalde hoeveelheid punten halen. Maar de manier waarop je studiepunten kunt verdienen, verschilt. Sommige opleidingen verwachten veel zelfstudie, andere geven meer colleges of practica. Ook de hoeveelheid studiepunten die je moet halen in je eerste jaar, verschilt. Het is belangrijk opleidingen op dit punt te vergelijken. Dat doe je op bit.ly/lezingstudiepunten

2. Werken na havo of vwo? Tussenjaar?

Sommige scholieren kunnen in hun indexamenjaar niet tot een goede studiekeuze komen. Dan is een tussenjaar geen slecht idee. Als je een tijdje gaat werken na havo of vwo, waar moet je dan op letten? Hoe kun je ervoor zorgen, dat de focus toch op studiekeuze en studeren blijft? Lees er alles over op bit.ly/werkannahavovwo

3. Kwaliteit van opleidingen beoordelen

Alle hbo- en universitaire opleidingen in Nederland zijn van goede kwaliteit. Maar sommige opleidingen en instituten zijn top! Hoe kom je erachter welke opleidingen de beste kwaliteit bieden? Wat heb je hieraan als student? En past zo'n topopleiding wel bij je: bit.ly/kwaliteitopleiding

Misschien ontdek je wel iets nieuws over jezelf...!

Ik heb mijn ouders meegesleept naar talloze open dagen, heb meegedaan aan verschillende meeloopdagen en heel veel tijd online doorgebracht met het zoeken van studies. Dit alles zorgde er bij mij wél voor, dat ik veel studies kon wegstrepen van mijn lijstje, maar er kwam geen potentiële studie uit.

Mijn probleem was dat ik een te brede interesse heb en mijn 'favoriete vak' met de dag veranderde. De ene dag was natuurkunde het interessantste vak op school, de dag erna het meest frustrerende vak. Zo ook met wiskunde: wanneer ik het snapte, vond ik het oprecht leuk, maar als het even niet lukte, had ik er een hekel aan. Hierdoor was het voor mij moeilijk om één bepaald vakgebied te kiezen. Daarnaast zag ik, deels omdat ik een meisje ben, mezelf geen technische studie doen.

Tot ik op een dag bij toeval de studie Biomedische Technologie tegenkwam. Deze studie is een technische studie en een combinatie van alle bètavakken. Daarnaast is er binnen de studie de mogelijkheid om meer de richting in te gaan van biologie/scheikunde of van wiskunde/natuurkunde. Ik had voorheen nooit verwacht een technische studie te gaan doen, maar dit bleek uiteindelijk wel de juiste studie voor mij.

Mijn advies? Sluit niet te snel bepaalde richtingen of studies uit. Ga vooral ook naar open dagen voor studies, waarvan je niet zeker weet of die iets voor jou zijn. Misschien ontdek je wel iets nieuws over jezelf...

Tess van Alphen behaalde in 2019 haar vwo-diploma met de profielen NG/NT aan het Mgr. Frencken College te Oosterhout. Zij is na decentrale selectie toegelaten tot de bacheloropleiding Biomedische Technologie aan de TU Eindhoven, waar ze in september 2019 aan begint.

Aanmelden

Hoe werkt dat?

Wie in de middeleeuwen wilde weten hoe de wereld in elkaar stak, klopte aan bij een klooster; werd in een ruwharen pij gehesen en wist twee, drie jaar later zo'n beetje alles wat er over die wereld te weten viel.

Zo simpel werkt het niet meer: heb je uit het enorme aanbod eindelijk gekozen wat je wilt gaan studeren, waar en waarom juist daar, dan is er nog een lange weg te gaan. Voor je je eerste college kunt gaan volgen, moet je door de carousel van studiekeuzechecks, matchings of decentrale selectie.

In dit hoofdstuk helpen we je binnenkomen.

AANMELDEN VIA STUDIELINK EN DigiD

Heb je je studiekeuze gemaakt, dan kun je je vanaf 1 oktober aanmelden voor een studie aan een universiteit of hogeschool. Dit gaat altijd via Studielink. Je hebt daarvoor een DigiD met sms nodig. Je aanmelding moet uiterlijk binnen zijn op 1 mei.

Studielink: via deze site regel je je (her-)inschrijving voor een vervolgopleiding.

DigiD: deze afkorting staat voor Digitale Identiteit. Met jouw DigiD kun je inloggen op websites van de overheid en in de zorg. Jouw DigiD bestaat uit een gebruikersnaam en een wachtwoord. Zowel de gebruikersnaam als het wachtwoord kies je zelf.

Aanmelden in drie stappen

Stap 1. Vraag je DigiD aan op www.DigiD.nl. Je ontvangt je DigiD binnen vijf werkdagen. Vraag het dus tijdig aan!

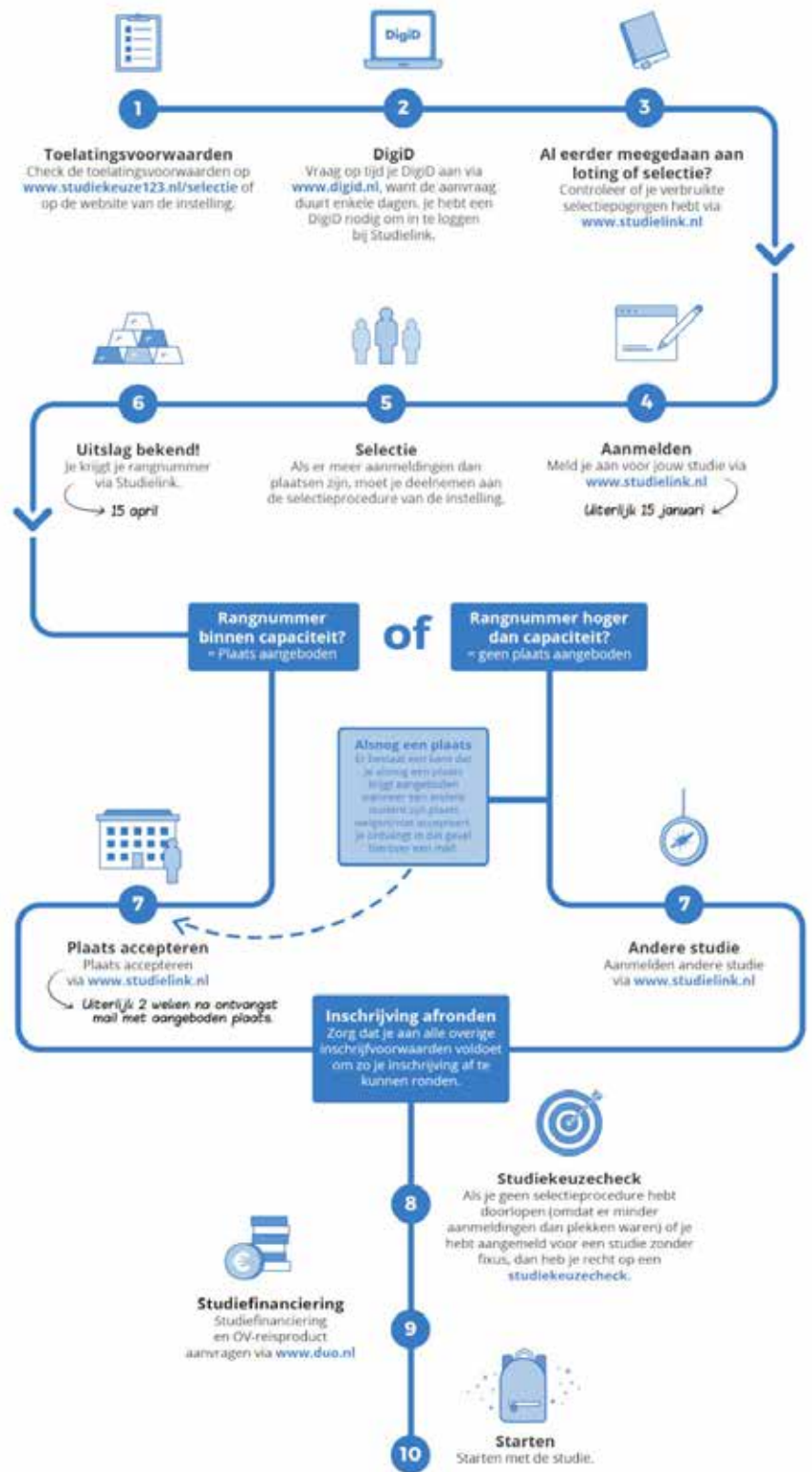
Stap 2. Meld je aan via www.studielink.nl. Hier heb je je Digid voor nodig. Doe dit op tijd. De deadline is 1 mei. Voor opleidingen met aanvullende eisen moet je je eerst bij de instelling aanmelden, zoek dat van tevoren uit.

Stap 3. Je aanmelding komt via Studielink terecht bij de onderwijsinstelling van jouw keuze. Van die instelling krijg je verdere informatie over de aanmelding en de studiekeuzecheck.

AANMELDEN VOOR EEN FIXUSSTUDIE

Een fixusstudie is een studie met een beperkt aantal plaatsen, een studie dus waarvoor zich bijna altijd meer mensen aanmelden dan er plaatsen zijn. Tot het studiejaar 2016-2017 was er bij deze studies sprake van loting. Die centrale loting is met ingang van het studiejaar 2017-2018 afgeschaft en vervangen door decentrale selectie. Meld je dus via Studielink altijd bij een extra studie aan, aangezien je niet weet of je geselecteerd wordt.

INSCHRIJVING FIXUSOPLEIDINGEN

1 mei-aanmelddeadline
De 1 mei-aanmelddeadline geldt niet voor studenten die zich voor 15 januari hebben aangemeld voor een fixusopleiding. Wel voor studenten die zich voor het eerst gaan aanmelden.

Alles weten over selectie?
Kijk op www.studiekeuze123.nl/selectie

De regels rondom fixusopleidingen

- Je mag je voor twee fixusstudies aanmelden. Dat kan dezelfde fixusstudie aan een andere instelling zijn. Althans, als die niet één van de volgende studies is: geneeskunde, tandheelkunde, fysiotherapie en mondzorgkunde. Je kunt je dus wel aanmelden voor zowel geneeskunde als tandheelkunde, maar je kunt je niet bij twee verschillende universiteiten aanmelden voor geneeskunde.
- Wettelijk is vastgelegd dat je je drie keer bij dezelfde studie mag aanmelden, maar een instelling kan zelf een strengere eis stellen. Als je dus het ene jaar niet wordt toegelaten, kun je je vaak het volgende jaar weer aanmelden. En soms het jaar daarna ook nog, maar als je dan ook niet wordt toegelaten, is het einde oefening en moet je echt een andere studiekeuze maken.
- **Let op:** als je je diploma niet haalt en dus niet kunt gaan studeren, kun je je aanmelding laten vervallen. Je moet dan vóór 1 september een verzoek indienen bij het bestuur van de onderwijsinstelling, waar je wilde gaan studeren. Het is wel belangrijk dat te doen in verband met het beperkte aantal keren dat je je kunt aanmelden bij dezelfde studie.

DECENTRALE SELECTIE

Door de decentrale selectie kan een instelling een zo goed mogelijke keuze maken uit het aanbod van kandidaten.

Bindend

Word je bij de decentrale selectie van een fixusstudie afgewezen, dan heb je geen keuze. Het is geen advies dat je naast je neer kunt leggen. Het is dus belangrijk, dat je een Plan B, dus een tweede of misschien zelfs een derde keuze achter de hand hebt!

Verschillend per opleiding

De decentraalselectieactiviteiten zijn overal anders, zelfs bij vergelijkbare opleidingen. Wat ze gemeen hebben, is dat ze al eerder in het schooljaar

plaatsvinden, meestal vanaf februari. De selectie moet namelijk uiterlijk 14 april zijn afgerond.

Belangrijk is dat je je vooraf goed informeert en weet op welke criteria wordt geselecteerd. Wacht daar niet mee tot Kerstmis, maar begin direct in september.

AANMELDEN VOOR EEN STUDIE MET AANVULLENDE EISEN

Naast de fixusstudies die decentrale selectie kennen, zijn er ook nog studies met aanvullende eisen. Dit zijn studies waar je 'talent' voor moet hebben of aan bepaalde fysieke eisen moet voldoen. Voorbeelden zijn de opleiding tot docent lichamelijke opvoeding aan de Academie voor lichamelijke opvoeding of de opleiding tot professioneel muzikant aan het conservatorium. Ook voor toelating tot de kunstacademies als de Gerrit

Let op!

Bij studies met decentrale selectie is de sluitingsdatum 15 januari. Ook bij studies met aanvullende eisen is de sluitingsdatum vaak veel eerder dan 1 mei!

Rietveld Academie in Amsterdam en de Rijksacademie voor beeldende kunsten in Den Haag moet je door één of meer selectierondes heen. Deze opleidingen kennen ook eigen uiterste aanmelddata. Ze staan op de site van de opleiding. Vaak moet je je voor deze opleidingen eerst bij de instelling zelf aanmelden, voordat je dat via Studielink kan doen.

Eerdere sluitingsdatum!

Bij fixusopleidingen en studies met aanvullende eisen is er vaak sprake van een eerdere sluitingsdatum dan 1 mei. De uiterste aanmelddatum voor fixusopleidingen is 15 januari. Dit heeft te maken met de tijd die de opleiding nodig heeft om de selectie uit te voeren. Die moet namelijk uiterlijk 14 april zijn afgerond. Op 15 april weet jij dan, of je wel of niet aan deze opleiding mag beginnen.

DE STUDIEKEUZECHECK

Recht of plicht?

Als aanstaande student voor een studie zonder decentrale selectie of aanvullende eisen heb je recht op een studiekeuzecheck. Maar je kunt ook verplicht worden om daaraan mee te doen, als de hogeschool of universiteit dat vraagt. Door de studiekeuzecheck krijg je een indruk van de opleiding en kun je beter bepalen of die echt bij je past, zowel inhoudelijk als qua sfeer. Zo kun je een bewustere studiekeuze maken, waardoor je meer kans hebt op studiesucces.

Feitelijk is het een laatste kans om te kijken of jij en de opleiding 'matchen'. Als het goed is, heb je je al terdege georiënteerd en ben je niet zomaar tot een keuze gekomen!

Meld je je via Studielink ná 1 mei aan, of doe je zonder goede reden niet mee aan een verplichte studiekeuzeactiviteit, dan kun je je toelatingsrecht verliezen. Dat betekent dat de hogeschool of universiteit beslist of je nog kunt worden toegelaten.

Niet bindend

Soms blijkt tijdens de studiekeuzecheck, dat iemand beter een andere studie kan kiezen. Dit advies kun je naast je neerleggen, want het is niet bindend. Maar het is wel verstandig er iets mee te doen:

- je kunt je bijvoorbeeld opnieuw gaan oriënteren en tot de conclusie komen, dat je liever een andere studie gaat doen
- je kunt je verdiepen in dezelfde studie, maar dan bij een andere instelling. Als je je voor 1 mei via Studielink hebt aangemeld, houd je het recht op toelating tot bijna alle andere studies

- je kunt besluiten de studie toch te beginnen en er extra gemotiveerd tegenaan gaan.

Verschillend per opleiding

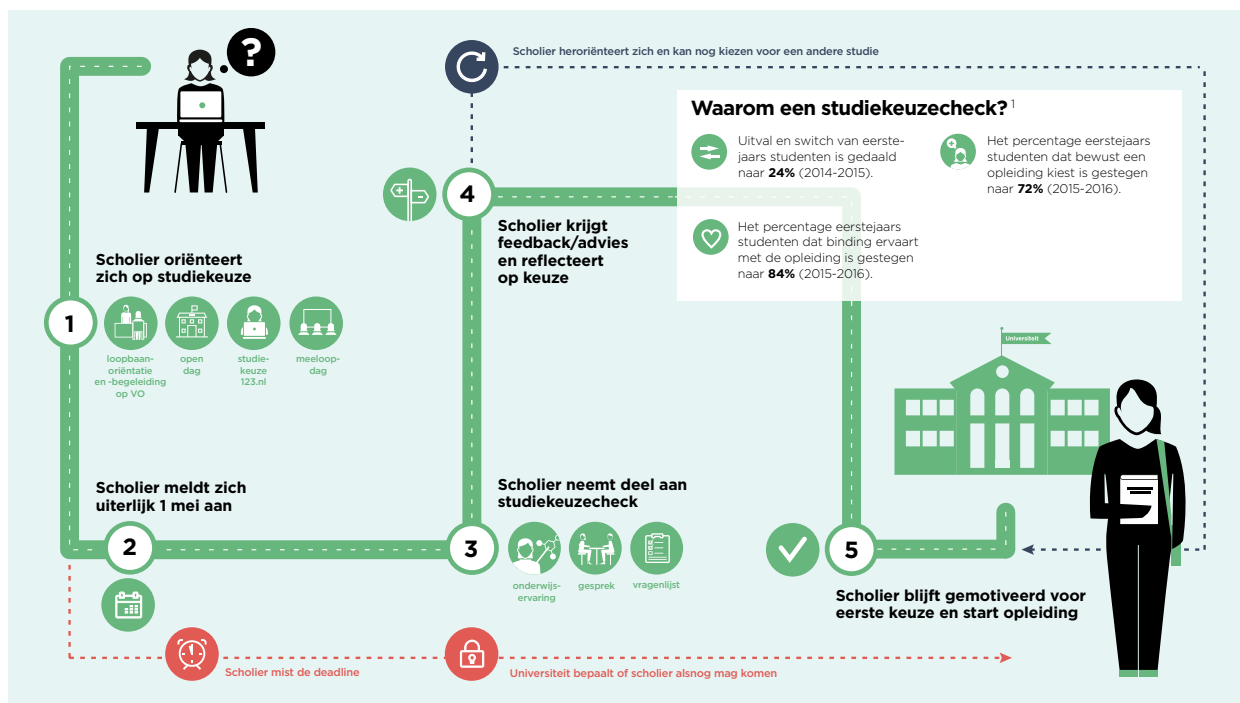
De studiekeuzecheck ziet er overal anders uit. Het moment, de tijdsduur en de invulling ervan verschillen. Sommige studiekeuzechecks zijn aan het begin van het kalenderjaar, maar de meeste worden gepland na het eerste tijdvak van het centraal examen.

Bij sommige studiekeuzechecks moet je een dag komen studeren, compleet met een hoor- en werkcollege, en heb je een week later tentamen over de besproken stof.

Een andere opzet is het invullen van een digitale vragenlijst in combinatie met een dag met gesprekken met studenten en docenten. En soms hoeft je alleen maar een vragenlijst in te vullen.

Studiekeuzecheck bij universiteiten

Vwo-scholieren moeten zich uiterlijk 1 mei aanmelden voor de opleiding van hun keuze, tenzij hiervoor selectie geldt. Daarna volgen studiekeuzecheck-activiteiten. Dankzij deze activiteiten is de kans groter dat scholieren kiezen voor een studie die bij hen past.

¹ Bron: Monitor Beleidsmaatregelen 2015, ResearchNed in opdracht van Ministerie van OCW.

De studiekeuzecheck bij hogescholen verloopt op dezelfde wijze.

Ga ook naar open dagen van studies waarvan je niet zeker weet of ze bij je passen. Misschien ontdek je wel iets nieuws van jezelf!

ANDERE KEUZE, TOELATINGSRECHT BLIJFT

Als je van keuze verandert (bijvoorbeeld na een negatief advies bij de studiekeuzecheck of na afgewezen te zijn bij de decentrale selectie), behoud je toelatingsrecht tot een andere studie, als je je voor 1 mei via Studielink aangemeld hebt bij de eerste studie. Wel kan de opleiding je verplichten (weer) een studiekeuzecheck te doen. Door de centrale aanmelding bij Studielink kunnen instellingen zien dat het in zo'n geval om een tijdige aanmelding gaat.

TWEDE KEUZE OF PLAN B

Alternatieve studie

Het is belangrijk, dat je een tweede studiekeuze achter de hand hebt. Zeker als je je aanmeldt voor een fixusstudie of een studie met aanvullende toelatingseisen, maar ook, als je nog niet helemaal zeker bent van je keuze. De meeste leerlingen houden bij hun tweede keuze wel rekening met de relevantie van die studie voor hun oorspronkelijke studiekeuze. Dan is er nooit sprake van een verloren studietijd, als je het jaar daarna toch aan de studie van je voorkeur kunt beginnen.

Tussenjaar

Plan B kan ook een tussenjaar zijn. In dat jaar probeer je nog beter te voldoen aan de eisen die gesteld zijn bij de decentrale selectie door bijvoorbeeld relevante werkervaring op te doen via een betaalde baan of vrijwilligerswerk. Na een goed besteed tussenjaar volgt zelden een verkeerde studiekeuze. Je leest meer over zo'n tussenjaar op pagina 20 van deze special.

STUDEREN IN BELGIË

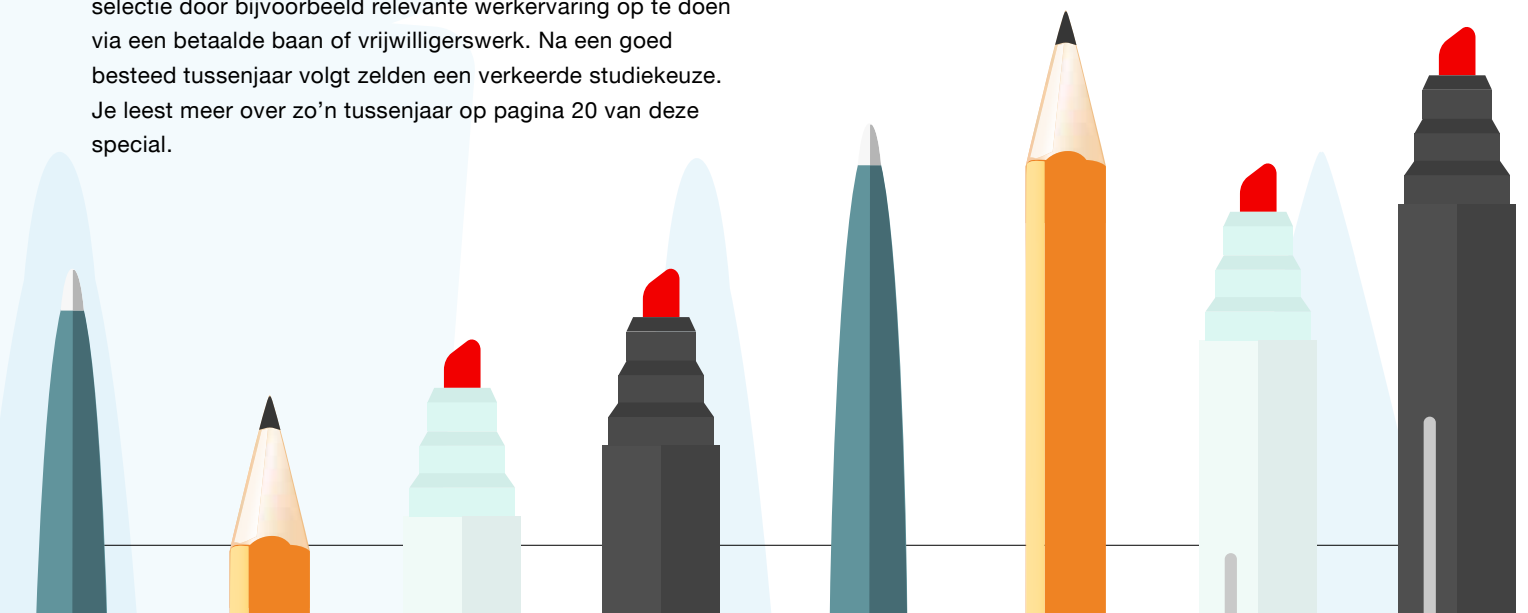
Studeren in Vlaanderen kan een goed idee zijn voor Nederlandse studenten:

- o het collegegeld is niet hoog
- o er is geen numerus fixus
- o behalve Geneeskunde en Tandheelkunde -daarvoor geldt een toelatingsexamen- kun je er elke bachelorstudie starten met:
 - elk vwo-diploma
 - elk havodiploma + hbo-propedeusejaar of
 - mbo-diploma + hbo-propedeuse
- o er is geen bindend studieadvies, maar een leerkrediet.

Wil je meer weten over studeren in Vlaanderen? Ga naar www.ond.vlaanderen.be

Wil je meer weten over het toelatingsexamen voor geneeskunde? www.ond.vlaanderen.be/toelatingsexamen

Interessant: op het online voorbereidingsplatform Aan de slag van de Universiteit Antwerpen kun je je voorkennis testen, opfrissen en bijschaven aan de hand van zelftesten, leermateriaal, oefeningen en demo's. Ga hiervoor naar www.uantwerpen.be/aan-de-slag.

ALTERNATIEVEN VOOR BEPAALDE FIXUSSTUDIES EN STUDIES MET BIJZONDERE TOELATINGSEISEN

Controleer tijdig of er bij deze alternatieven niet ook sprake is van decentrale selectie

Geneeskunde

- Bewegingswetenschappen
- Biomedische Technologie
- Biomedische Wetenschappen/ Medische Biologie
- Biofarmaceutische Wetenschappen
- Fysiotherapie (fixusstudie)
- Geneeskunde In België
- Gerontologie
- Gezondheid en Leven
- Gezondheid en Maatschappij
- Gezondheidskunde
- Gezondheidswetenschappen
- Medische Informatiekunde
- Medische Natuurwetenschappen
- (Neuro-) Psychologie
- Moleculaire Levenswetenschappen
- Life Science
- Farmacie
- Psychobiologie
- Technische Geneeskunde/Klinische Technologie
- Verloskunde (Toelatingsbeperkingen)
- Verpleegkunde
- Voeding en Gezondheid

Fysiotherapie

- Ergotherapie
- Mensendieck
- Bewegingswetenschappen
- Orthopedische Technologie
- Revalidatiewetenschappen en Kinesitherapie (België)

Tandheelkunde

- Mondzorgkunde (fixusstudie)
- Tandheelkunde In België

Diergeneeskunde

- Biologie
- Medische Biologie
- Moleculaire Levenswetenschappen

Conservatorium

- Muzikwetenschappen
- Music & Technology

Academie Voor Lichamelijke Opvoeding

- Fysiotherapie (fixusstudie)
- Bewegingswetenschappen
- Sport & Bewegen

Lucht- en ruimtevaarttechniek (wo)

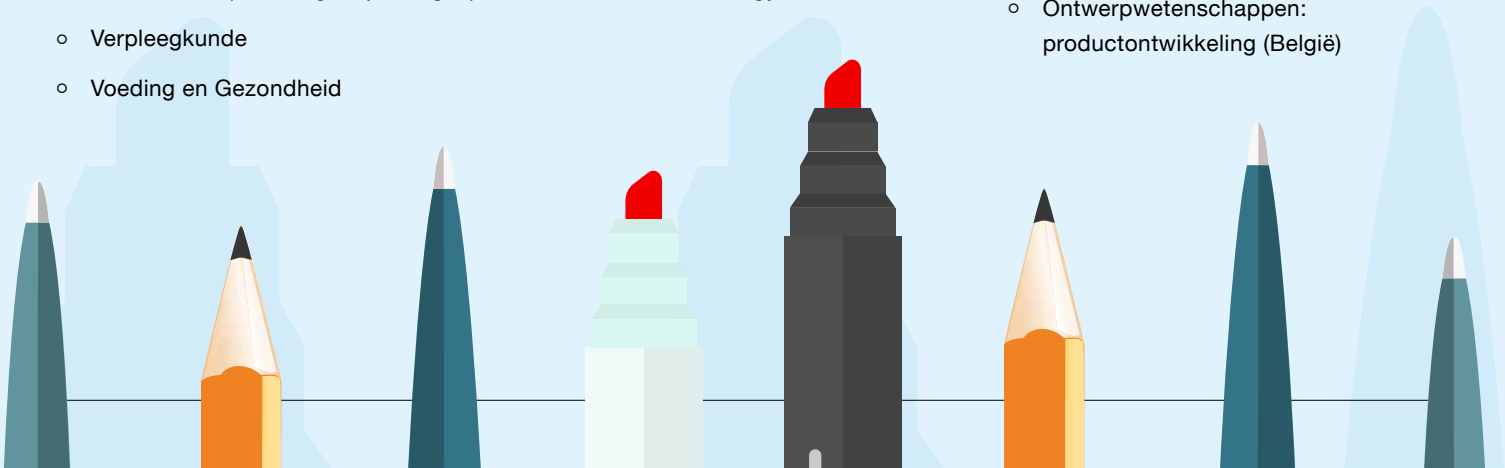
- Aviation
- Automotive
- Luchtvaarttechnologie

Bouwkunde (wo)

- Bouwkunde (hbo)
- Industriële wetenschappen: bouwkunde (België)

Industrial Design/Industrieel ontwerpen (wo)

- Industrieel productontwerpen (hbo)
- Ontwerpwetenschappen: productontwikkeling (België)

STUDIE IN CIJFERS

de consumentengids voor studiekeuzers

WAAR LET JIJ OP BIJ HET MAKEN VAN EEN STUDIEKEUZE?

Als je een studie wilt kiezen, let je op allerlei zaken, zoals:

- vind ik deze studie leuk
- in welke plaatsen kan ik deze studie volgen
- kan ik thuis blijven wonen
- heb ik de juiste vakken in mijn profiel
- wat kan ik er later mee worden
- hoe staat het met de werkgelegenheid in deze sector?

De jongerenorganisaties CNV, JOB en LAKS hebben in samenwerking met de studentenorganisaties ISO en LSVB een manier bedacht om uit te zoeken bij welke hogeschool of universiteit je het beste de opleiding van je keuze kunt gaan doen: *Studie in Cijfers*. Die wordt ook wel de **Studiebijsluit** genoemd.

Deze bijsluit bevat betrouwbare, onafhankelijke informatie over veel opleidingen. Deze informatie staat in een overzichtelijk schema waarin je in één oogopslag belangrijke gegevens kunt vinden over de opleiding van je keuze. De informatie wordt vergeleken met het landelijke gemiddelde.

Als je bijvoorbeeld Media, Informatie en Communicatie wilt gaan studeren, maar je weet nog niet bij welke hogeschool, dan kun je de *Studie in Cijfers* erbij pakken. Daarin vind je informatie over:

- de tevredenheid van studenten over de opleiding
- het aantal eerstejaars dat is gestart met deze opleiding.
- het aantal contacturen per week (in klokuren). De bron van gegevens die hiervoor wordt gebruikt, is bij de hogescholen anders dan bij de universiteiten. Het aantal contacturen bij hogescholen is gebaseerd op het aantal klokuren dat volgens eerstejaars wordt aangeboden, terwijl de gegevens bij universitaire opleidingen door de instellingen zelf worden aangeleverd.
- het percentage studenten dat zonder vertraging en met voldoende aantal studiepunten naar het tweede studiejaar van dezelfde hoofdopleiding doorstroomt.
- het percentage studenten dat zijn bachelor binnen 4 jaar haalt.
- het percentage studenten dat binnen 1,5 jaar na zijn afstuderen een baan heeft op het niveau waarop ze zijn afgestudeerd (hbo-bachelor) Bij de universitaire studies zijn er geen gegevens over de arbeidsmarkt na de bachelor, wel over die na de master.

LANDELIJK GEMIDDELDE ARBEIDSMARKT

Wat zegt dit landelijk gemiddelde over de werkgelegenheid voor jou, als je bent afgestudeerd over vier of vijf jaar? Houd er altijd rekening mee dat deze uitslag gebaseerd is op gegevens uit het verleden, dat geeft dus geen garantie voor de toekomst. Uiteraard worden deze gegevens steeds geactualiseerd, maar soms veranderen er zaken. Hierbij kun je denken aan wijziging in het aantal eerstejaars of het samenvoegen van opleidingen. Dit heeft uiteraard effect op de uitslag. Baseer je studiekeuze dus nooit alleen op *Studie in Cijfers*. Maar het geeft je wel een eerste indruk, die kan helpen bij je studiekeuze.

Met behulp van *Studie in Cijfers* kun je gemakkelijk vergelijken hoe bijvoorbeeld de Hogeschool van Amsterdam op bovenstaande onderdelen scoort ten opzichte van de andere hogescholen, die Media, Informatie en Communicatie aanbieden. Deze gegevens zijn gebaseerd op gegevens van studenten die de voltijd bacheloropleiding volgen. De particuliere scholen (niet bekostigd door de overheid) zijn niet in dit landelijk gemiddelde meegenomen.

WAAR KUN JE STUDIE IN CIJFERS VINDEN?

Studie in Cijfers is te vinden op: www.studiekeuze123.nl

Daarnaast zijn op veel sites van de hogescholen en universiteiten de gegevens ook te vinden. Als je je aan het oriënteren bent op een opleiding, is het handig even een kijkje te nemen bij *Studie in Cijfers*, zodat je aan de opleiding vragen kan stellen over deze gegevens.

DEFICIËNT, WAT NU?

Je hebt een leuke studie gevonden, maar nu zie je, dat je niet het juiste profiel en/of het juiste vak in het vrije deel hebt gekozen. Ofwel: je bent deficiënt.

Er zijn maar twee studies waar je kunt starten met een deficiëntie, namelijk civiele techniek en werktuigbouwkunde. Voor alle andere studies, ongeacht of er sprake is van decentrale selectie, geldt dat je voor de start van de opleiding de deficiëntie moet hebben weggewerkt. Dat kan in een tussenjaar of in de zomervakantie, nog voor de start van de studie.

Zo kun je een deficiëntie wegwerken:

- je schrijft je in bij een vavo om een deelcertificaat te halen voor het ontbrekende vak
- je bereidt jezelf voor door middel van zelfstudie of afstandsonderwijs (LOI, NHA, NTI) en doet staatsexamen in het ontbrekende vak. Meld je aan voor het staatsexamen voor 1 januari via www.duo.nl
- je schrijft je in bij de centrale commissie-voortentamens (CCVX) via www.ccvx.nl en zoekt een instituut dat je kan voorbereiden op het examen of je bereidt je voor via zelfstudie. Meer informatie vind je in het kader op deze pagina.

Vraag:

Ben ik verplicht een financiële bijdrage voor de decentrale selectie of de matchingsactiviteit te betalen, als de instelling waar ik wil gaan studeren, daarom vraagt?

Antwoord:

Nee. Volgens de wet op het hoger onderwijs mag het niet en voormalig minister Bussemaker heeft de instellingen hier ook nog eens op gewezen in een brief die ze op 16 november 2016 aan alle instellingen heeft gestuurd. Als er wel geld wordt gevraagd, kun je de instelling wijzen op artikel 7.50 uit de Wet op het Hoger onderwijs. Mocht je echt niet mee kunnen doen aan de selectie of matchingsactiviteit als je weigert te betalen, betaal dan, maar vraag bij je decaan om de voorbeeldbrief waarmee je bezwaar kunt maken en waarmee je het geld terug kunt vragen.

Centrale commissie-voortentamens (CCVX)

De centrale commissie-voortentamens is een samenwerkingsverband van de Nederlandse universiteiten. Er zijn vier commissies, namelijk voor biologie (CCVB), natuurkunde (CCVN) scheikunde (CCVS) en wiskunde (CCVW). Samen heten ze CCVX. In het algemeen toetst de CCVX de kennis van een kandidaat met een schriftelijk examen dat afgelegd moet worden, voordat hij met de studie mag beginnen. Daarom wordt dit examen voortentamen genoemd. Als je deelneemt aan decentrale selectie, kan het zijn, dat de betreffende opleiding eist, dat het voortentamen is afgelegd voordat je je inschrijft voor de decentrale selectie.

Per vak kan het voortentamen driemaal per jaar worden afgelegd (eind november/december, eind april en eind juli). Het bevat geen practicum. Wel maakt de gehele leerstof van het vwo deel uit van het tentamen, dus zowel de onderwerpen van het schoolexamen als de onderwerpen van het centraal examen. Aanmelden voor het tentamen kan tot 10 dagen voor het betreffende tentamen. Het kost (2018) € 91.

Eén van de instituten die training verzorgt ter voorbereiding op de CCVX-tentamens, is Boswell-Bèta in Utrecht. De docenten daarvan nemen zelf de zogenaamde James Boswellexamens af, die dezelfde status hebben, maar niet door alle opleidingen geaccepteerd worden. Informeer dit vooraf.

Andere instituten die trainingen verzorgen voor de CCVX-tentamens zijn Wismon in Utrecht en Amsterdam en AOVN in Amsterdam (alleen voor natuurkunde).

Boswell-Bèta en Wismon bieden ook cursussen aan om deficiënties voor hbo-opleidingen weg te werken, die met een examen worden afgesloten. Informeer vooraf bij de opleiding van je keuze of een Boswell-Bèta of Wismon certificaat geaccepteerd wordt.

Zie voor meer informatie: www.ccvx.nl, www.boswell-beta.nl en www.wismon.nl.

Daniëlle Vogels

Daniëlle Vogels is oprichter van het TussenjaarKenniscentrum en heeft een praktijk als jongerencoach, gespecialiseerd in studiekeuzebegeleiding. Voorafgaand aan de start van haar universitaire studie 25 jaar geleden, had zij zelf een tussenjaar. Hierin werkte ze een half jaar als caissière in een supermarkt en deed op Aruba vrijwilligerswerk. Meer informatie: www.tussenjaarkenniscentrum.nl

Hoe een tussenjaar de kans op studiesucces kan vergroten

Na het behalen van je eindexamen havo of vwo ben je niet meer leerplichtig. Je kunt dus niet alleen nadenken over welke studie je wilt gaan doen, maar ook over de vraag óf je wilt gaan studeren en of dit voor jou het goede moment is om te starten met een studie in het hoger onderwijs. Goed kijken naar de kansen die dit biedt, vergroot je kans op studiesucces. Of je nu wel of niet meteen doorstudeert...

Wat zou voor jou een reden zijn om meteen na je eindexamen (met alleen een zomervakantie ertussen) door te studeren en geen tussenjaar te nemen? Deze vraag stel ik bij voorlichtingen en workshops aan scholieren in het hele land. Het antwoord hierop is vaak: *“Omdat ik dan eerder klaar ben met studeren.”*

Vervolgens komt de vraag: *“Wat maakt dat je zo snel mogelijk klaar wilt zijn met studeren?”*. Hierop vertellen veel scholieren, dat ze zo snel mogelijk willen gaan werken. Niet omdat ze dan meer kans denken te maken op een baan, maar omdat ze eigenlijk geen zin hebben in studeren en graag geld willen gaan verdienen. Je kunt je afvragen of dit een goede motivatie is om meteen door te studeren. En of je met deze ‘drive’ een bachelor-studie kunt volhouden en succesvol kunt doorlopen?

Kiezen voor een tussenjaar kan spannend zijn. Zeker als je niet weet, wat je in zo’n lange periode zou kunnen gaan doen en geen zin hebt in lang reizen. En nog meer, als je ouders vinden dat een tussenjaar geen goed idee is. Dit is vaak het geval bij een leerling, die nu al weinig gemotiveerd is om te leren. De vrees is dan, dat er weinig zinvols wordt gedaan in een tussenjaar en dat van uitstel afstel komt. Meteen doorstuderen lijkt dan een beter idee.

Maar het risico op een te weinig zinvolle invulling van een tussenjaar kun je beperken. Er zijn meer mogelijkheden in binnen- en buitenland dan veel scholieren en ouders weten. Een risico waar vaak niet aan wordt gedacht, is de kans op studieuitval in het hoger onderwijs. Deze kans wordt groter als je ongemotiveerd aan een studie begint. En dit risico is sowieso al niet gering: op hogescholen stopt bijna een op de drie studenten

in het eerste jaar en op universiteiten gemiddeld ruim een op de vijf. Vervolgens hebben zij alsnog een (deel van een) tussenjaar. Naast een financiële strop hebben veel van hen een deuk in hun zelfvertrouwen opgelopen, en angst om weer een nieuwe studie te starten.

Een tussenjaar kun je zo inrichten dat jouw kans op studiesucces wordt vergroot. Door na te denken over wat je hiervoor allemaal nodig hebt en op welke punten jij hiervoor nog versterking kunt gebruiken. En vervolgens te bedenken wat jij in een tussenjaar zou kunnen doen om hieraan te werken.

Als je twijfelt over je studiekeuze, of je nog niet goed genoeg hebt georiënteerd, gebruik dit jaar dan om hiermee (verder) aan de slag te gaan. Bijvoorbeeld door (extra) meeloopdagen en proefstuderen te gaan bezoeken en eventueel goede studiekeuzebegeleiding te zoeken. Anders loop je het risico dat je aan het eind van het tussenjaar nog geen goede studiekeuze kunt maken.

Voldoende zelfstandigheid is ook belangrijk om succesvol te kunnen studeren in het hoger onderwijs. Hiervoor kan reizen tijdens een tussenjaar heel waardevol zijn. Dit hoeft niet ver, lang en duur te zijn. Ook op een korte reis binnen Europa kun je veel leren. En het is goed voor je zelfstandigheid als je hiervoor zelf dingen uitzoekt en regelt. Vind je dit spannend, kijk dan naar manieren van reizen die voor jou veilig voelen. Op www.tussenjaarkenniscentrum.nl staan tal van mogelijkheden en tips om kosten te beperken.

Ook de motivatie om te leren kan baat hebben bij een tussenjaar. Juist voor degenen die geen zin (meer) hebben op de middelbare school, blijkt uit wetenschappelijk onderzoek. Je een tijdje niet verplicht voelen te leren kan de aversie doen afnemen. En als je tijdens een tussenjaar elke dag uren werkt onder je denkniveau, ontstaat daaruit vaak de wens om te gaan studeren. Dit lijkt dan misschien weinig zinvol ingevulde tijd, maar de uitkomst is waardevol, als je daarna wel echt gemotiveerd bent om te gaan studeren.

HIERONDER EEN PAAR TIPS DIE JE KUNNEN HELPEN BIJ HET VORMGEVEN VAN EEN TUSSENJAAR.

tip Denk na over een goede besteding van je tijd. Ga werken, je rijbewijs halen, een taal leren, verleen mantelzorg of maak een grote buitenlandse reis

tip Maak concrete plannen en schrijf die op. Kijk er zo af en toe eens naar. Vul je je tussenjaar zoals je gedacht had of ben je van idee veranderd?

tip Ga niet een heel jaar 'onder je niveau' werken. Natuurlijk, werken betekent geld verdienen en je leert veel over jezelf en over hoe het eraan toe gaat op de werkvloer. Maar blijf niet hangen in baantjes die eigenlijk niet bij je passen.

tip Overweeg ook eens vrijwilligerswerk, bijvoorbeeld in de studierichting die jij misschien gaat kiezen. Past dit werkveld bij je?

tip Stel jezelf de vraag: wil ik eigenlijk wel studeren? Of ga ik liever werken, een eigen bedrijf starten?

tip Kies je voor studeren? Houd dan tijdens je tussenjaar de focus op de studiekeuze. Bezoek open dagen en meeloopdagen. Vergeet bijvoorbeeld niet je op tijd aan te melden!

tip Verdiep je ook in bijzondere opleidingen en minder voor de hand liggende hbo's en universiteiten. Er zijn veel meer mogelijkheden dan je denkt.

tip Als je niet tot een studiekeuze kunt komen, zoek dan een coach. Sommige onderwijsinstellingen hebben programma's om je te helpen bij je studiekeuze.

tip Willen je ouders meer weten over een tussenjaar? Wijs ze op www.studiekeuzekind.nl.

European Voluntary Service (EVS)

Met European Voluntary Service (EVS) kunnen jongeren tussen de 17 en 30 jaar gesubsidieerd vrijwilligerswerk doen in Europa of een van zijn partnerlanden. European Voluntary Service biedt hun de mogelijkheid met subsidie langere tijd in het buitenland te verblijven. Er zijn geen eisen qua opleidingsniveau, diploma's of vaardigheden, mits je kunt aantonen gemotiveerd te zijn om twee tot twaalf maanden fulltime vrijwilligerswerk te gaan doen. De subsidie voor EVS wordt niet verstrekt aan de jongere, maar aan de organisatie die die jongere uitzendt. Die zorgt ervoor dat de EVS-er een taalcursus kan volgen en van onderdak, voedsel, begeleiding, ziektekostenverzekering en zakgeld wordt voorzien. Ook de reiskosten worden grotendeels vergoed uit de subsidie.

Hoe meld je je aan?

- Zoek een coördinerende of zendorganisatie via de Europese Jongeren Site http://europa.eu/youth/volunteering/evs-organisation_nl. Hier staat een overzicht van erkende Nederlandse zendorganisaties.
- Op deze zelfde site vind je een overzicht van vrijwilligerswerkprojecten: http://europa.eu/youth/volunteering/project_nl
- Schrijf motivatiebrieven en reageer op vacatures. Een zendorganisatie kan hierbij helpen.
- Als een gastorganisatie een jongere uitkiest, regelen de zendorganisatie en gastorganisatie samen de subsidieaanvraag. Ongeveer drie maanden na de deadline gaat het project van start.

Wat vind je leuk? Waar houd je jezelf het liefst mee bezig?

Dat waren de twee vragen die ik iedereen stelde om te helpen een opleiding te vinden, want ik wist in de derde klas van de havo al wat ik wilde. Ik wilde beginnen op een gesloten afdeling of in een groep met mensen die psychische problemen hebben. Daarna zou ik de hbo-opleiding Social Work gaan volgen of Toegepaste Psychologie. Om met die laatste opleiding kennis te maken ben ik speciaal naar Dordrecht, naar de hbo Drechtsteden, gegaan. Mijn droom? Een eigen praktijk beginnen met mensen, die voor 80% doof zijn. Mijn moeder is doof en omdat ik goed met dove mensen op kan schieten, vroeg iedereen me waarom ik niet aan de Hogeschool Utrecht de opleiding tot tolk Nederlandse Gebarentaal ging doen.

Mijn eigenlijke droom was het theater, maar die heb ik opzij moeten zetten, want van de 300 leerlingen, die auditie deden, werden er dertien aangenomen. Ik was zo jong, alle theateropleidingen willen eigenlijk mensen die praktisch al veel ervaring hebben...

Dat wist ik ook wel, maar veel mensen vroegen me: "Waarom zou je geen auditie gaan doen, Kyra?" Ja, waarom eigenlijk niet, dacht ik bij mezelf, al was het alleen maar voor de ervaring. Tijdens het bezoek aan de open dagen in havo 5 verraste ik iedereen, inclusief mezelf. Ik voelde me thuis in het theater en het leek of ik de leerlingen al jaren kende. Na twee maandjes zangles heb ik me de auditie in gebluft, maar helaas werd ik niet aangenomen. Ik had niet anders verwacht...

Nu ga ik beginnen aan de opleiding Social Work aan de Avans Hogeschool te 's-Hertogenbosch Toegepaste Psychologie durf ik eigenlijk niet zo goed aan, door de moeilijke periode waar ik recent in ben beland. Misschien is zo'n opleiding dan wel erg confronterend, maar een opleiding met kinderen trekt me wel. Vroeger wilde ik dat niet: "Nee, mensen van 20 jaar en ouder spreken me meer aan."

Maar als ik nu antwoord moet geven op de vragen, die ik mezelf en anderen stelde, denk ik, dat een opleiding met kinderen toch wel leuk is.

Maar het theater blijft roepen... Misschien ga ik naast mijn studie toch werk maken van mijn plannen om acteur te worden. Die blijven door mijn hoofd spelen. Dromen zijn er om waar te maken...!

Dus wat vind je leuk? Waar houd je jezelf het liefst mee bezig? Begin maar eens met een antwoord op die vragen.

Kyra Hoeseni behaalde in 2019 haar havodiploma aan het Maaslandcollege te Oss met het profiel EM

Fierke Koolen

Fierke Koolen zit in 6-vwo van het Mummellius Gymnasium in Alkmaar en is daarnaast secretaris bij het LAKS. In haar portefeuille zit LOB en Docenten, Medezeggenschap en Ledenbinding

Hey hoi!

Waarschijnlijk lees je dit artikel nu, omdat je nog geen idee hebt van wat je wilt gaan studeren. Of omdat je decaan of mentor dit magazine heeft uitgedeeld in de klas en je nu gewoon verveelt. Hoe dan ook, je bent nu bezig met je te oriënteren op je toekomst. En dat is heel goed! Het is namelijk helemaal niet erg, als je nog niet weet wat je wilt gaan studeren. Sommige mensen hebben hun leven al tot hun 35e levensjaar gepland, andere hebben misschien nog nooit een open dag bezocht. Als je tot de laatste categorie behoort, is dat geen ramp, je hebt namelijk nog alle tijd. Dit is het moment om uit te zoeken wat je leuk vindt, wat je goed kunt en welke studie er dus bij je past. En als je er niet uitkomt, dan neem je een tussenjaar om lekker op zoek te gaan naar de échte jij. Een reis maken door Azië of Zuid-Amerika, of gewoon een jaartje lekker geld verdienen, want studeren is duur!

Ikzelf heb in de 4e klas heerlijk naïef een NT/NG-profiel gekozen. Hield ik alle opties nog open... Achteraf was dat totaal niet nodig geweest en had ik mezelf heel wat avonden huilend achter mijn bureau om wiskunde B kunnen besparen. Ik kwam er namelijk achter, dat het leren van talen me veel gemakkelijker af gaat, ik van lezen en schrijven houd en heel geïnteresseerd ben in politiek. Na het bezoeken van een hoop open dagen (waarbij ik zelfs naar technische studies ben wezen kijken) ben ik ondertussen uitgekomen bij de studie International Relations and International Organization in Groningen. Het baanperspectief schijnt vrij medium te zijn, maar het curriculum sloot aan bij al mijn interesses. En hé, als er geen banen waren, zou de studie ook niet bestaan, toch?

Het enige probleem is dat het helaas een numerus fixusstudie is. Dit betekent dat er maar een beperkt aantal studenten wordt toegelaten. Of je wordt toegelaten, hangt af van de eisen die de opleiding stelt en de vraag, of jij daaraan voldoet. In mijn geval

moet ik bijvoorbeeld een selectieformulier invullen, met mijn overgangscijfers van v5 naar v6, een motivatiebrief, bewijs van mijn kennis van de Engelse taal en relevante (werk-)ervaring. Op basis van deze gegevens maakt de universiteit dan een ranglijst, waarvan de eerste 260 worden aangenomen. Klinkt allemaal best wel heavy. Want wat, als ik niet word aangenomen? Daarom heb ik een plan B. Als ik onderaan de ranglijst bungel, ga ik Spaans leren in Zuid-Amerika, en probeer ik het het jaar daarop gewoon nog een keer.

Als ik wel word aangenomen, vertrek ik in de zomer van 2020 naar Groningen. Met het openbaar vervoer ben ik ongeveer 3 uur onderweg vanaf mijn woonplaats. Een kamer zou dan dus op zich wel chill zijn. Alleen kost een gemiddelde studentenkamer € 403,- in de maand. Daarbij komt dan nog collegegeld, en moet je ook nog ergens van eten.... Dat wordt dus lenen. Vroeger hadden alle studenten nog studiefinanciering, maar sinds 2017 is ons dat niet meer gegund. Mega jammer, maar we moeten er toch echt mee dealen. Het wordt een aantal skere jaren, zeker als je ook nog lid wilt worden van een studentenvereniging bijvoorbeeld. Het kost je nog meer geld, maar je kunt er wel vrienden voor het leven (of de liefde van je leven) aan overhouden.

Ik denk zelf dat je vooral zoveel mogelijk van je studententijd moet genieten. Het zijn de laatste jaren voor je een grotemensenbaan hebt met grotemensenverantwoordelijkheden. Pak dus vooral elke kans om nieuwe ervaringen op te doen! Voor nu ben ik nog een jaartje bezig met het halen van mijn diploma. Daarnaast doe ik ook een bestuursjaar bij het LAKS. Mocht je een keertje willen komen kletsen over de studiekeuzebegeleiding op jouw school, onderwijs in het algemeen, of gewoon zin hebben in een kopje koffie en een goed gesprek, kan je me altijd mailen: fierke@laks.nl!

Studiekosten

Hoe betaal je die?

Wie een studie met succes afrondt, vergroot zijn kansen op de arbeidsmarkt, op een afwisselende, uitdagende baan met een goed salaris, aanzienlijk. Maar ook voor studenten geldt sinds september 2015: de cost gaet voor de baet uyt.

Met dit oud-Hollandse gezegde uit de VOC-tijd wordt bedoeld, dat je eerst moet investeren om er later profijt van te hebben. Wie wil gaan studeren, moet vaak een lening aangaan om een deel van de studiekosten te betalen. En wie leent, moet terugbetalen...

In dit hoofdstuk alles over studeren en geld.

STUDIEFINANCIERING

In Nederland heb je als student recht op studiefinanciering. Daarmee kun je je collegegeld en boeken betalen, maar ook kosten voor bijvoorbeeld kamerhuur, voeding en verzekeringen.

Sinds de invoering van het leenstelsel bestaat studiefinanciering voor hbo en universiteit uit vier onderdelen:

- studentenlening
- aanvullende beurs
- studentenreisproduct (ov-reisproduct)
- collegegeldkrediet.

Lening, reisproduct en collegegeldkrediet zijn er voor iedereen. De aanvullende beurs is afhankelijk van het inkomen van je ouders.

De studentenlening en het collegegeldkrediet zijn leningen. Je betaalt er rente over en je moet ze na je studie terugbetalen. De rente loopt direct na de maand dat je de lening hebt gekregen, het rentepercentage over een lening verschilt per kalenderjaar. In 2019 is het percentage 0%.

De aflosperiode is 35 jaar. Het maandbedrag is afhankelijk van de hoogte van je studieschuld én van je inkomen. Verdien je minder dan het minimumloon, dan hoe je niet af te lossen. Je betaalt maandelijks nooit meer dan 4% van het inkomen boven het minimumloon terug, maar je kunt er altijd voor kiezen sneller af te lossen.

Als je leent, bouw je dus studieschuld op. Wil je in de toekomst een huis kopen? Houd er dan rekening mee dat die studieschuld kan meetellen in de berekening van je hypotheek.

Het studentenreisproduct en de aanvullende beurs zijn eigenlijk ook leningen, maar die kunnen een gift worden. Je moet dan binnen tien jaar, gerekend vanaf je eerste maand studiefinanciering, je diploma halen. Haal je geen diploma¹, dan moet je alles terugbetalen. Behalve de aanvullende beurs in de eerste vijf maanden van je studie, die mag je altijd houden. Voor de meeste studies kun je maximaal zeven jaar studiefinanciering krijgen.

¹ Een diploma is in het hbo het bachelordiploma en in het wo het bachelor- + masterdiploma, tenzij je een aanvraag hebt ingediend je wo-bachelor diploma gelijk te stellen aan een wo-bachelor + master en deze aanvraag gehonoreerd is.

STUDIEFINANCIERING AANVRAGEN

- Zorg dat je een DiGiD met sms-controle hebt
- Log in op mijn.duo.nl.

Verder wijst het aanvragen van studiefinanciering zich vanzelf.

STUDENTENLENING

Het bedrag dat je wilt lenen, bepaal je zelf, maar er is wel een maximumbedrag: vanaf september 2019 is dat € 882,47 per maand. Als je een aanvullende beurs krijgt, is het bedrag dat je kunt lenen lager, want het totale bedrag (lening + aanvullende beurs) is maximaal € 882,47.

Je kunt ook niets lenen, want lenen is niet verplicht. Ook als je niets leent, kun je wel een aanvullende beurs ontvangen en het studentenreisproduct aanvragen.

COLLEGEGEDLKREDIET

Bovenop het bedrag dat je leent, kun je ook nog collegegeldkrediet krijgen. Dit is € 173,58 per maand. Hiermee kun je je collegegeld in termijnen betalen. Het totale bedrag dat je per maand kunt ontvangen, is dus € 1056,05 (€ 882,47 + € 173,58). Maar voor eerstejaarsstudenten is vanaf het studiejaar 2018-2019 het collegegeld gehalveerd (zie ook de infographic op pagina 29). Dat betekent dat ook het collegegeldkrediet gehalveerd wordt.

AANVULLENDE BEURS

De hoogte van de aanvullende beurs is afhankelijk van het inkomen van je ouders. Daarbij wordt gekeken naar het belastbare inkomen van twee jaar geleden (in 2019 dus naar 2017). Het maximale bedrag is € 396 per maand. Het is ingewikkeld te berekenen, of je in aanmerking komt voor de aanvullende beurs en wat dan de hoogte is van het bedrag. Bij die berekening wordt namelijk ook gekeken naar het aantal broers en zussen, dat je ouders nog 'in de kost' hebben.

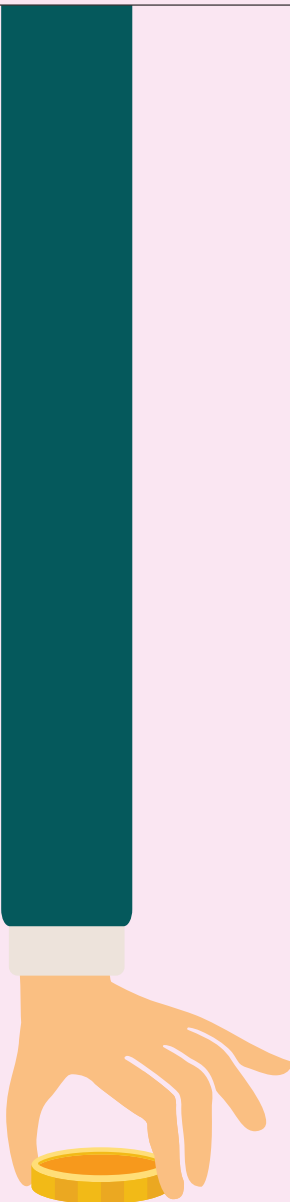
Denk niet te snel dat je ouders te rijk zijn! Op de site van DUO, www.duo.nl staat een rekenhulp. Daar kun je zelf berekenen, of je in aanmerking komt voor een aanvullende beurs. Je eventuele recht op een aanvullende beurs geldt gedurende de nominale studieduur van je opleiding (bachelor plus master). Doe je er langer over, dan kun je wel nog drie jaar lenen: € 947,39 per maand, plus het bedrag voor collegegeldkrediet

STUDENTENREISPRODUCT

Voor het studentenreisproduct wordt in 2019 € 95,51 euro per maand gerekend, ook als je het hebt aangevraagd, maar niet of nauwelijks hebt gebruikt. Je hebt recht op dit product gedurende de nominale duur van je opleiding plus een jaar. Duurt je studie vier jaar en doe jij er langer over, dan kun je dus vijf jaar gebruikmaken van het studentenreisproduct. De totale lening is dan bijna € 5.731. Als je niet binnen tien jaar een diploma haalt, moet je die € 5.731 terugbetalen.

STUDIEFINANCIERING SCHOLIEREN 18+

Als je zakt, probeer je natuurlijk alsnog je diploma te halen. Als je 18+ bent, heb je recht op een 'tegemoetkoming voor scholieren'. De tegemoetkoming is een gift en bestaat uit een basistoelage (€115,23 per maand voor als je thuis woont en € 268,67 als dat niet het geval is) en eventueel een aanvullende toelage (afhankelijk van het

inkomen van je ouders). Je ontvangt de tegemoetkoming als je onderwijs volgt aan een dagschool, maar ook als je middelbare school jou 'gedetacheerd' of uitbesteed heeft bij een vavo. Het maakt dan niet uit hoeveel vakken je volgt.

Ben je 18+ en heb je je zelfstandig ingeschreven aan een vavo, dan kom je niet in aanmerking voor de tegemoetkoming scholieren, maar mogelijk wel voor een tegemoetkoming in de schoolkosten. Op www.duo.nl vind je meer informatie.

STUDIEFINANCIERING IN HET BUITENLAND

Studielening

Als je in het buitenland gaat studeren of tijdelijk stageloopt, kun je je studielening meenemen. Ook een eventuele aanvullende studiebeurs kun je in het buitenland ontvangen. De studie moet wel erkend zijn en vergelijkbaar met een Nederlandse universitaire studie of hbo-opleiding.

Studenten OV

In het buitenland heb je niets aan je Nederlandse studentenreisproduct voor het openbaar vervoer. Gelukkig is geregeld dat je in plaats van dat reisproduct een vergoeding kunt krijgen. Op www.duo.nl vind je meer informatie.

Beurs

Een studie in het buitenland is vaak duur. Je hebt meer reiskosten en vooral collegegelden kunnen erg hoog zijn. Met een Nederlandse studielening kom je niet zo ver. Je kunt wel proberen om een buitenlandbeurs te krijgen. Kijk voor een (nagenoeg) volledig overzicht op www.wilweg.nl/financiering/beursopener.

Ook zijn er fondsen die zich specifiek richten op studeren in de Verenigde Staten, zoals het Fulbright Center. Kijk hiervoor op <https://fulbright.nl/>. Ook op www.ustudy.eu is informatie te vinden over speciale programma's en studiebeurzen voor studeren (en topsporten) in de VS.

ZORGTUESLAG

Als je 18 bent, moet je ook zelfstandig verzekerd zijn voor zorgkosten. Dat is verplicht. Maar als je geen of een zeer laag inkomen hebt, krijg je van de overheid wel een bedrag terug. Dat bedrag varieert per jaar en is afhankelijk van wat je zelf eventueel verdient. In 2019 is dat € 99 euro per maand bij een inkomen van € 0. Voor studenten zijn er speciale voordelige zorgverzekeringen, die vaak minder dan € 100 per maand kosten. Ook kun je denken aan een groter vrijwillig eigen risico. Kortom, de zorgverzekering hoeft geen heel grote kostenpost te zijn. Vraag je zorgtoeslag aan op de site van de belastingdienst: www.belastingdienst.nl. Hiervoor heb je een DiGiD nodig.

WERKEN NAAST JE STUDIE

Veel studenten werken naast hun studie om aan (extra) geld te komen. Er is sinds de invoering van het sociaal leenstelsel geen limiet meer aan het bedrag, dat je mag verdienen. Maar je moet vanzelfsprekend niet te veel uren gaan werken, want dan komt er niets meer van studeren.

tip Denk niet dat nu meteen dat 'alles anders moet'. Aan het begin van je studie komt er al genoeg op je af en is het misschien niet verstandig direct aan een (nieuw) baantje te beginnen, als dat niet per se moet.

tip Denk eens aan een bijbaan die bij je studie past. Als je psychologie of pedagogiek studeert, kun je misschien als invalkracht bij een kinderdagverblijf werken of bijles geven aan middelbare scholieren. En als je kunstgeschiedenis of talen studeert, kun je proberen ergens als gids aan de slag te gaan.

tip Er zijn uitzendbureaus die zich speciaal richten op studenten, maar ook steeds meer hogescholen en universiteiten hebben hun eigen 'interne' uitzendbureau, bijvoorbeeld voor studenten geneeskunde, die als invaller werken op een afdeling in het ziekenhuis en op die manier relevante werkervaring kunnen opdoen.

tip Vul een aangifte inkomstenbelasting in als op je loon sociale verzekeringsbijdrage en belasting is ingehouden. Deze kun je voor een groot deel weer terugvragen.

GRIP OP JE UITGAVEN EN INKOMSTEN

Als je gaat studeren, verandert er erg veel op financieel gebied.

Wil je echt alles weten over je geldzaken tijdens je studie? Veel informatie hierover vind je op www.nibud.nl/consumenten/wat-kost-studeren. Of willen je ouders dat? Bestel dan de Geldwijzer Studenten via <https://winkel.nibud.nl/consumenten/geldwijzer-studenten>.

Hieronder vind je een overzicht met wat studenten gemiddeld uitgaven aan diverse zaken. De cijfers zijn gebaseerd op het Nibud Studentonderzoek 2017.

Maak zo'n begroting voor je zelf en bedenk hoe je dit aan de inkomstenkant gaat regelen. En lees vooral ook wat Jaap de Win hierover schrijft op pagina 32.

DUO WEBINAR

Ook in schooljaar 2019/2020 verzorgt DUO een webinar voor de ouders van de examenleerlingen havo/vwo en hun ouders. Een webinar is een live-uitzending via internet, waarin een panel zaken uitlegt en waarin je via chat direct vragen kunt stellen. Je moet je daarvoor wel aanmelden.

Voor de eerste keer zal dit webinar dit jaar uit twee delen bestaan:

- Tijdens het eerste deel ligt de nadruk op algemene informatie aangaande studiefinanciering en wordt, meer dan voorheen, aandacht besteed aan de mogelijkheden qua studiefinanciering bij een opleiding in het buitenland. Dit eerste deel wordt uitgezonden op **donderdag 26 september** om 19.30 uur.
- Tijdens het tweede deel ligt de nadruk op praktische zaken rondom de aanvraagprocedure. De datum hiervan is nog niet bekend, je decaan informeert je hier tijdig over.

Het webinar is ook na de uitzending nog te bekijken. Eventuele vragen worden dan per mail beantwoord.

BEGROTING HBO EN WO

<i>Uitgaven</i>	<i>thuiswonend</i>	<i>uitwonend</i>
Huur (inclusief energie, water, televisie en internet)		417
Collegegeld	172*86	172*86
Kostgeld	132	
Zorgverzekering	106	106
Overige verzekeringen (bijv. aansprakelijkheidsverzekering, inboedelverzekering, reisverzekering)	14	20
Telefoon	25	26
Contributies en abonnementen (voor studie- of studentenvereniging, sport, krant/tijdschrift, muziek)	26	26
Studiekosten (studieboeken en benodigdheden voor de studie)	58	58
Vervoer (fiets, scooter, auto, ov, naast studentenreisproduct)	75	63
Kleding en schoenen	53	47
Vrijetijdsuitgaven (ontspanning, uitgaan, sport)	146	146
Grote aankopen (laptop, apparaten, meubels)	87	74
Boodschappen	63	181
Diversen (cadeaus, accessoires, sigaretten, goede doelen etc.)	38	41

* Vanaf 2018-2019 betalen eerstejaarsstudenten de helft van het collegegeld, dus € 86 per maand.

995*909

1377*1291

Collegegeldverlaging: wat geldt voor jou?

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

1 jaar halvering collegegeld

Start je voor het eerst aan een deeltijd, duale of voltijd associate degree of bachelor aan een hogeschool of universiteit?

- ✓ In het eerste jaar betaal je de helft van het wettelijk collegegeld.

Halvering collegegeld bij lerarenopleiding

Start je met een Pabo of tweedegraads lerarenopleiding?

- ✓ In de eerste twee jaar betaal je de helft van het wettelijk collegegeld.

Heb je voor een andere opleiding al halvering van het collegegeld gehad? En begin je nu met een lerarenopleiding?

- ✓ Voor jou geldt een extra jaar halvering van het wettelijk collegegeld.

Geen verlaging collegegeld

Je komt niet in aanmerking als je:

- Vóór september 2018 ingeschreven bent geweest voor een hogeschool of universiteit.
- Instellingscollegegeld betaalt.
- Een opleiding volgt in het niet-bekostigd onderwijs of deelneemt aan het experiment vraagfinanciering.

Kijk voor meer informatie op: bit.ly/halveringcollegegeld

WETTELIJK COLLEGEgeld EN INSTELLINGScollegegeld

Er zijn twee soorten collegegeld: het wettelijk collegegeld en het instellingscollegegeld. De meeste studenten betalen het wettelijk collegegeld. Voor het studiejaar 2019-2020 is dat € 2.082. De overheid bepaalt jaarlijks de hoogte van het wettelijk collegegeld.

In sommige gevallen betaal je instellingscollegegeld, bijvoorbeeld wanneer je aan een particuliere instelling studeert. Instellingen bepalen zelf de hoogte van het instellingscollegegeld. Dat is meestal (veel) meer dan het wettelijk collegegeld.

Halvering collegegeld voor eerstejaars!

Vanaf studiejaar 2018-2019 betalen eerstejaarsstudenten nog maar de helft van het wettelijk collegegeld. Dat is dan € 1.041. Deze maatregel is ingevoerd door de regering, omdat in 2015-2016 (het jaar van de invoering van het nieuwe stelsel van studiefinanciering) het aantal studenten leek terug te lopen.

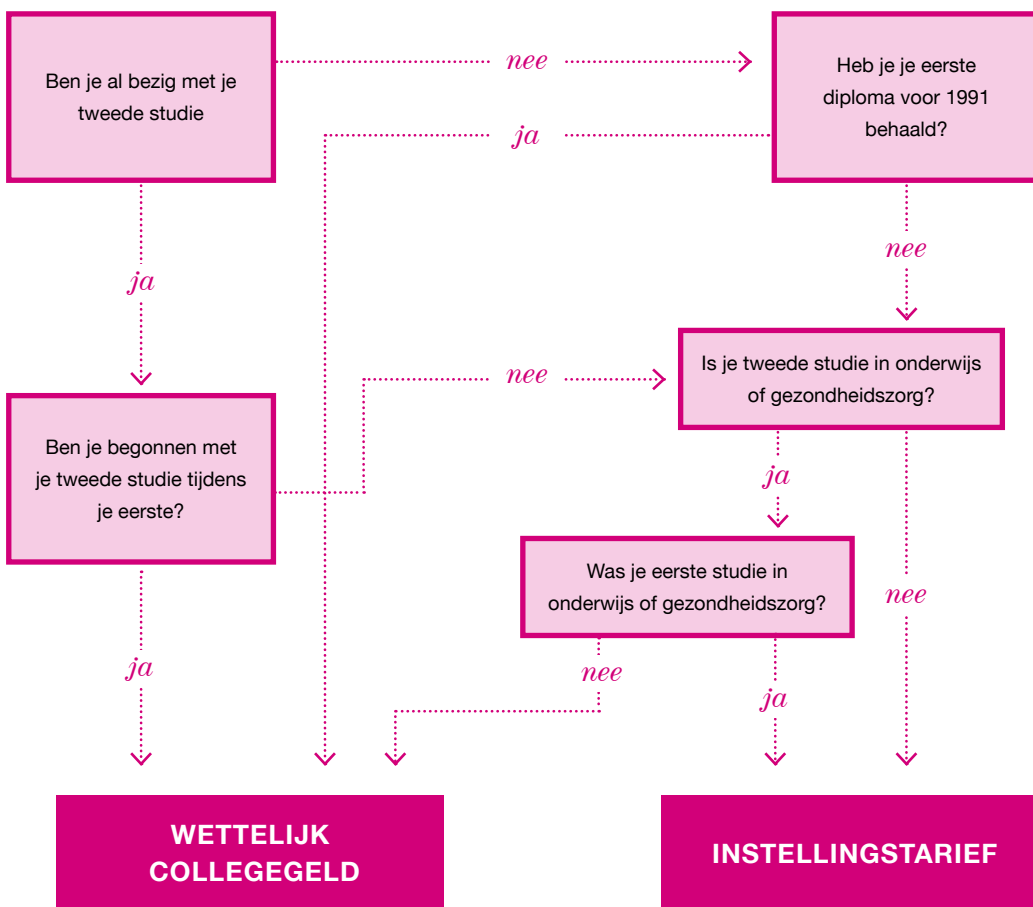
Omdat gedacht werd dat jongeren minder gingen studeren vanwege de financiële kant van de zaak en er maatschappelijk nogal wat protesten te horen waren over het nieuwe studiefinancieringsstelsel, dacht de regering dat het goed was om de drempel om te gaan studeren te verlagen door het eerste jaar het collegegeld te halveren. Voor studies die opleiden tot leraar geldt deze halvering ook voor het tweede jaar!

Tweede bachelor of master

Behalve voor particuliere opleidingen moet je ook instellingscollegegeld betalen als je een tweede bachelor of een tweede master gaat doen nadat je een vergelijkbaar diploma hebt behaald (zoals een bachelordiploma als je je inschrijft voor een bacheloropleiding of een masterdiploma als je je inschrijft voor een masteropleiding).

Hierop zijn uitzonderingen: als je al wel een (bachelor- of master-) graad hebt behaald, maar je voor de eerste keer

COLLEGEgeld VOOR EEN TWEEDE STUDIE

een opleiding op het gebied van onderwijs of gezondheidszorg volgt. Of als je de tweede opleiding al bent gestart tijdens de eerste opleiding en deze, ook na het behalen van een graad voor de eerste opleiding, ononderbroken volgt.

tip *Je hoeft geen (extra) collegegeld te betalen als je tijdens je studie vakken volgt van een andere opleiding (aan dezelfde of andere instelling), zolang je nog geen diploma hebt behaald.*

Met een omweg

In het najaar van 2019 zal ik beginnen aan de studie geneeskunde in Nijmegen. Aan het begin van mijn vwo-carrière zagen mijn toekomstplannen er echter totaal anders uit. Ik was er helemaal van overtuigd, dat ik een moderne vreemde taal zou gaan studeren, omdat de taalvakken mijn beste vakken waren op de middelbare school. Daarnaast vond ik het oprecht leuk om met taal bezig te zijn. Met dit in mijn achterhoofd koos ik dan ook logischerwijs voor het vakkenpakket E&M met Frans, Duits en maatschappijwetenschappen. In vwo-5 kwam ik er door de (verplichte) opdrachten bij studieloopbaanoriëntatie echter al snel achter, dat een taal studeren toch niet de goede keuze voor mij was. De reden? Bij de studie van een taal komen ook geschiedenis, cultuur en literatuurvakken kijken en deze liggen mij totaal niet.

Op aanraden van mijn toenmalige mentor heb ik een gesprek aangevraagd met de decaan van mijn middelbare school met de vraag, of zij mij zou kunnen helpen met mijn gestrande studiekeuze. Een aantal opdrachten, gesprekken en vragenlijsten verder kreeg ik het advies een kijkje te gaan nemen bij onder andere de studie geneeskunde. Na de eerste meeloopdag volgden al snel de tweede en de derde. Ik was meteen verkocht door de combinatie van zowel het wetenschappelijke als het maatschappelijke aspect, dat bij de studie komt kijken. Aan motivatie geen gebrek.

Er was alleen een groot probleem: met een vakkenpakket als E&M ben je niet toelaatbaar tot de studie geneeskunde. Gelukkig was ook hiervoor een oplossing. Nu ik er eindelijk achter was, wat ik wil gaan doen, heb ik besloten een tussenjaar te nemen. Op advies van mijn decaan ben ik een aantal omscholingscursussen van Boswell-Bèta in Utrecht gaan volgen. De bètavakken natuurkunde, scheikunde en biologie, die ik miste om toegelaten te worden voor de studie geneeskunde, heb ik in deze periode ingehaald en op 15 april kreeg ik te horen, dat ik aangenomen was. De moraal van het verhaal: "Als je iets heel graag wilt ga daar dan voor." Met een omweg kom je er ook.

Stef van Lieshout behaalde in 2018 zijn vwo-diploma aan het Zwijzen College te Veghel met het profiel EM.

Jaap de Win

Jaap de Win is decaan en voorlichter van het DevelsteinCollege te Zwijndrecht en daarnaast penningmeester van de VvSL

Gratis geld bestaat niet

Studeren is een investering in je toekomst, ook financieel. Een investering, die ongeveer € 1000 per maand kost. Dat is misschien even schrikken: hoe ga je je studie betalen, hoe kom je aan dat geld? Het antwoord is eenvoudig: studiefinanciering van DUO! Alles over de maximale studielening, aanvullende beurs, het collegegeldkrediet en het studentenreisproduct kun je elders in dit hoofdstuk lezen. Daar vind je ook een overzicht van gemiddelde uitgaven van studenten. Bedenk dat het gemiddelden zijn. Je kunt hierop natuurlijk besparen. Studiematerialen via marktplaats, downloads i.p.v. boeken en dan digitaal lezen of goedkoop printen enz. En realiseer je bovendien, dat jij (of je ouders) een deel van de kosten in dat overzicht nu ook al hebt: eten, drinken, sporten, telefoon, vakantie en ontspanning! Maak anders op basis van het overzicht een begroting voor jezelf!

Wie leent, moet terugbetalen

Het collegegeldkrediet en de studielening moet je terugbetalen. De terugbetaaleisen zijn soepel. Je begint pas ruim twee jaar na beëindiging van je studie met terugbetalen en je hebt er zo'n 35 jaar de tijd voor (35 jaar + 5 jaar waarin je mag opschorten). Bovendien hoef je per jaar niet meer te betalen dan 4% van het inkomen boven het minimumloon. Hierbij wordt gekeken naar het gezamenlijk inkomen van jou en je partner. Bij een belastbaar inkomen van € 35.000 per jaar komt dat neer op ongeveer € 600 per jaar (€ 50,- per maand) en bij een belastbaar inkomen van € 70.000 op ongeveer € 2000 per jaar (€ 167 per maand). Na 35 jaar wordt een eventuele restschuld kwijtgescholden. Maar ja, als je rond je 24ste afstudeert en dus na je 26ste begint met aflossen, ben je dan al ruim de 60 gepasseerd. Gelukkig schommelt de laatste jaren de rente rond de 0%. Alle betalingen aan DUO maken dus je schuld kleiner.

Toch is een waarschuwing hierbij wel op zijn plaats, want gratis geld bestaat niet! De rente van 0% van nu is net zo uitzonderlijk als de rente van ruim 12% in de jaren zeventig van de vorige eeuw. De rente op studieleningen, die telkens voor 5 jaar wordt vastgesteld, is gebaseerd op de vijf jaar lopende staatsleningen.

Op lange termijn is rekenen met een rente van 4% beslist geen vreemde aannname. Zes jaar maximaal lenen levert een studieschuld op van € 70.000. Bij 4% is de jaarlijkse rente dan alleen al € 2.800. Bij een inkomen onder de € 70.000 en een aflossingsbedrag van € 2.000 per jaar los je dan niks af, maar zit je tot je 65ste met een steeds groeiende studieschuld. De niet-betaalde rente wordt aan je schuld toegevoegd! Bovendien beperkt een studieschuld de mogelijkheid om geld te lenen voor opstarten van een eigen bedrijf of de aankoop van een eigen woning! En zelfs bij de huidige rente van 0% kost het je altijd nog 6 jaar om je schuld af te lossen als je elke maand €1000 daarvoor gebruikt. En zie maar eens €1000 per maand over te houden van je startersalaris als je ook nog eens de huidige torenhoge huren voor je woonruimte moet betalen, kopen is bij gebrek aan leenmogelijkheden geen optie.

Toch, als het je ontgaan is bij de economieles - of als je geen economie hebt gehad: studeren is en blijft een slimme investering in je toekomst. De cost gaat voor de baet uit. Op life time-basis ben je met een studie financieel veel beter af dan zonder en de voorwaarden voor lenen en aflossen bij DUO zijn zonder meer goed te noemen.

De keuze van een studie die bij je past, is ook vanuit financieel oogpunt belangrijk. Houd je schuld binnen de financiële perken. Leen alleen voor je studiekosten. Maak een financiële studieplanning, ga eens rond de tafel zitten met je ouders en kijk hoeveel zij aan je studiekosten kunnen en willen bijdragen.

En tenslotte: de bijverdienmogelijkheden zijn onbeperkt. Als je naast 40 uur studie per week 20 uur aan bijbaantjes besteedt, houd je nog steeds genoeg vrije tijd over. Ga wel op zoek naar baantjes die meer opleveren dan de minimumlonen, en bij voorkeur naar werk, dat gerelateerd is aan je studie. In de huidige economische situatie moet dat voor studenten toch geen probleem zijn. En vergeet de zorg- en eventuele huurtoeslag niet!

Financieel slim

Studeren met een beperking

Welkom in de wereld van studiefinanciering, studietoelagen en voorzieningen. Heb je moeite met studeren vanwege bijvoorbeeld dyslexie, ADHD, autisme of een chronische ziekte? Studenten met een functiebeperking kunnen in bepaalde situaties aanspraak maken op extra financiële voorzieningen. Bij wie regel je wat?

1

Meld je functiebeperking bij je hogeschool of universiteit. Gebruik de voorzieningen.

2

Bekijk bij DUO of je recht hebt op compensatie.

3

Check bij je gemeente of je recht hebt op toeslag.

Hogeschool of universiteit

- Universiteiten en hogescholen bieden aanpassingen en voorzieningen die studievertraging kunnen voorkomen, zoals extra tentamentijd. Daarom is het belangrijk dat zij weten van je beperking. Elke hogeschool of universiteit heeft ook een profileringsfonds. Als je vanwege je beperking studievertraging oploopt, kan je een aanvraag voor vergoeding doen bij dit fonds.
- Neem daarom contact op met je studentendecaan, studieadviseur of studieloopbaanbegeleider.

DUO

- Kijk eerst of je in aanmerking komt voor de aanvullende beurs, dat hangt onder andere af van het inkomen van je ouders. Je kunt ook geld lenen bij DUO. Bij terugbetaling wordt altijd gekeken naar je inkomen. Je mag 35 jaar over je terugbetaling doen.
- Mocht je vertraging oplopen door je beperking dan kun je mogelijk bij DUO verlenging aanvragen van bijvoorbeeld je ov-jaarkaart of aanvullende beurs of van de diploma-termijn. Haal je dan je diploma dan kan 1.200 euro van je lening op basis van je bijzondere omstandigheden kwijtgescholden worden.
- De studentendecaan, studieadviseur of studieloopbaanbegeleider kent de mogelijkheden.

Gemeente

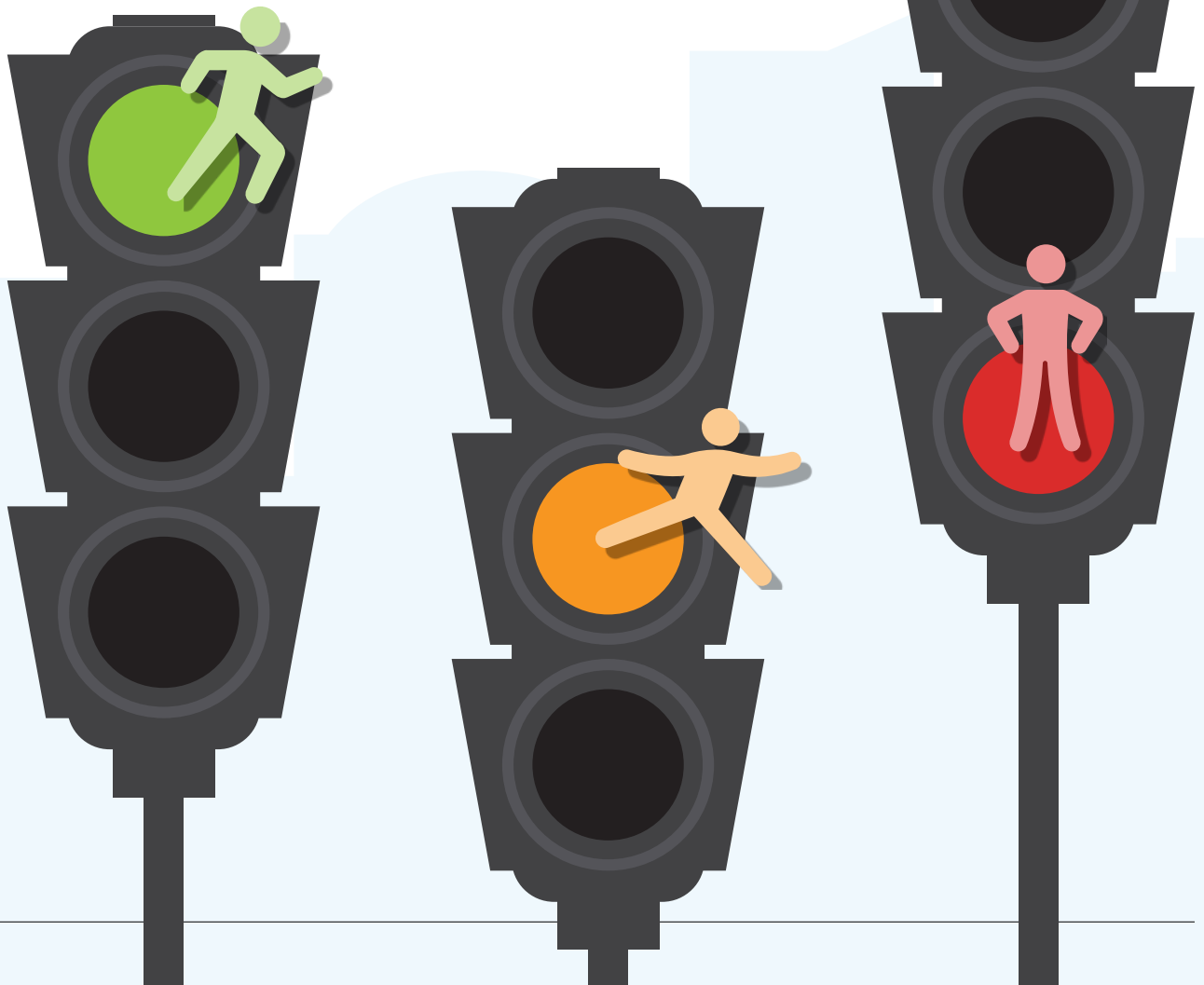
- Bij de gemeente waar je staat ingeschreven kun je een aanvraag doen voor individuele studietoelage. De hoogte van de toeslag hangt af van de gemeente.
- Check bij je gemeente het precieze bedrag en aan welke voorwaarden je moet voldoen.

www.handicap-studie.nl

in opdracht van Ministerie van OCW

Doorgaan, overstappen of stoppen

Wat kan, wat mag, wat moet?

Toen Matthijs de Ligt en Lieke Martens hun eerste balletje traptten, en Max Verstappen nog in een trapautootje zat, konden ze in de verste verten niet bevroeden, dat ze zouden uitgroeien tot sterren van wereldformaat. Zoals nu mijn buurmeisje, dat Miedemaatje speelt op het trapveldje, niet weet waar haar voetbalcarrière haar zal brengen.

Voor studies geldt hetzelfde: soms vind je die zo interessant en ben je er zo goed in, dat je je er verder in wilt specialiseren, soms vallen ze je tegen, stop je of krijg je het concilium abeundi, de raad weg te gaan, deze studie te verlaten.

Een routekaart voor als het heel goed, of juist goed fout gaat ...

OVERSTAPPEN

VAN HBO-PROPEDEUSE NAAR UNIVERSITEIT

Nog steeds bestaat de regeling, dat je van het hbo mag overstappen naar de universiteit, als je je propedeusejaar succesvol hebt afgesloten. Deze 'overstappers' hebben geen al te best imago, omdat die overstap in het verleden lang niet altijd vlekkeloos verliep. Er werd wat smalend gesproken over drie verliezers en geen winnaar: voor de student is het een drama, als de overstap mislukt en hij teleurgesteld terug moet naar het hbo; het hbo verliest een student met bovengemiddelde potentie en de universiteit ziet haar rendementscijfers kelderen.

De werkelijkheid is minder zwart: tegenover die mislukte overstappen staan ook succesverhalen van hbo'ers, die in één + drie jaar hun academische bachelor haalden.

Extra eisen

Of een overstap succesvol verloopt, is sterk afhankelijk van het soort opleiding. Overstappen na het propedeusejaar van hbo-rechten naar rechtsgeleerdheid aan de universiteit is

met voldoende inzet vaak wel mogelijk. Bij werktuigbouwkunde is deze overstap dit veel moeilijker.

Sinds september 2014 is daarom het automatische recht op overstap afgeschaft en mogen universiteiten extra eisen stellen aan deze overstappers. Door entree-examens, toetsen en gesprekken met studenten in spe proberen zij te voorkomen, dat studenten zonder voldoende academische bagage toch kunnen overstappen.

tip *Mocht je een overstap na je propedeusejaar overwegen, oriënteer je dan tijdens dat eerste jaar bijtijds op de eisen en voorwaarden die de universiteit waar jij naar toe zou willen stelt.*

VAN BACHELOR NAAR MASTER

Als je na drie jaar universiteit of vier jaar hbo je bachelor behaald hebt, moet je weer een keuze gaan maken: ga je een baan zoeken, de arbeidsmarkt op, of ga je je via een masteropleiding specialiseren? Deze specialisatiefase duurt voor de meeste studies één jaar, voor technische studies twee en voor

medische studies drie jaar of meer, afhankelijk van de specialisatie die je kiest.

Oriënteren en vergelijken

Als je een master ambieert, is het zaak nauwkeurig te kijken, welke universiteit (of hogeschool) die master aanbiedt, die aansluit op jouw interesse en behoefte. Dat betekent dat je je al in het derde jaar moet gaan oriënteren.

Vergelijk meteen ook het collegegeld. Universiteiten en hogescholen mogen zelf de prijs van hun mastercurricula bepalen en het loont de moeite de kosten van dezelfde of vergelijkbare masteropleidingen aan verschillende opleidingsinstituten te vergelijken.

tip *Bezoek de International Master Days tijdens de Nationale Carrièredagen. Op die dagen (meestal in het najaar) presenteren veel binnen- en buitenlandse universiteiten, hogescholen en opleidingsinstituten hun aanbod.*

Wil je stoppen met je studie?

Maak dan zo gauw mogelijk een afspraak met je studiebegeleider...!

Schakelen

Hbo-studenten, die na het behalen van hun bachelor door willen gaan met een masteropleiding aan een universiteit, moeten bijtijds, meestal in het derde jaar al, beginnen met 'schakelen': ze volgen dan colleges, practica en werkgroepen om ervoor te zorgen, dat de aansluiting hbo-universiteit zo vloeiend mogelijk verloopt.

Er zijn ook mastertrajecten op het hbo zelf. Of je na het hbo een hbo- of universitaire master wilt gaan volgen, hangt vooral af van wat je met die masteropleiding wil gaan doen. Wil je nog beter worden in het beroep waarvoor je bent opgeleid of wil je meer theorie en onderzoek als basis voor het uitoefenen van je vak? Een hbo-master wordt een professionele master genoemd, omdat deze gericht is op de uitoefening van een beroep. Hoewel een deel gericht is op onderzoek, ligt de nadruk toch op de kennisuitwisseling met de praktijk. Zo'n master zorgt voor verdieping en specialisatie of verbreding van de beroepsopleiding.

Er zijn verschillen tussen de professionele master en de universitaire master. Een universitaire master duurt meestal één of twee jaar. Een hbo-masteropleiding duurt een tot drie jaar en is in deeltijd te volgen en is (behalve die in het onderwijs en de zorg) meestal duurder dan de door de overheid bekostigde universitaire masters. Veel professionele masters worden naast het werk in deeltijd aangeboden of duaal, in combinatie met het werk. Na het behalen van het diploma mag je je master noemen: MSc (master of science) of MA (master of arts) afhankelijk van welke studie je hebt gedaan.

Vraag:

Kan ik na één jaar hbo doorstromen naar de universiteit?

Antwoord:

Niet altijd en zonder selectie. Doorstromen naar de universiteit, nadat je in één jaar je propedeuse aan een hbo-opleiding hebt behaald, is nog steeds mogelijk, maar opleidingen mogen er sinds het studiejaar 2013-2014 wel voorwaarden aan verbinden. De voorwaarden liggen meestal op het vlak van de verwantschap van de hbo- met de universitaire opleiding. Maar er zijn ook opleidingen die de eis stellen dat Nederlands en/of Engels op vwo-niveau zijn afgerond.

Komt jouw vooropleiding niet precies overeen met deze toelatingseisen, dan kun je eventueel wel worden toegelaten als je aan de aanvullende toelatingseisen voldoet.

Neem contact op met de universiteit zelf.

Met een afgeronde hbo-opleiding of een vwo-diploma kun je, als je tenminste voldoet aan de gestelde toelatingseisen wat betreft profiel en/of vakken, altijd doorstromen van een hogeschool naar een universiteit.

Wie vecht kan verliezen... Maar wie niet vecht, heeft al verloren

Toen ik in havo-4 zat moest ik na gaan denken over wat ik later wilde worden. Ik wist al erg lang dat ik iets in de zorg wilde gaan doen, maar nog niet precies wat. Ik bezocht veel open dagen, las over allerlei opleidingen, maar wist het pas zeker, nadat ik tijdens de beroepenvoorlichtingsavond van mijn school de presentatie van een tandarts had bezocht: ik wilde Tandheelkunde studeren en niks anders.

Daarom ben ik, nadat ik mijn havodiploma had behaald, vwo gaan doen met natuurkunde als extra vak. Omdat ik dit op havo niet had, moest ik alle vwo 4-stof zelf bijspijkeren. Vervolgens ben ik naar mijn eigen tandarts gegaan om te vragen of ik daar een paar keer mee mocht lopen, omdat ik dacht dat dit goed op mijn cv zou staan. Dit leidde vervolgens tot een vaste baan als tandartsassistente.

Ik wilde zo graag Tandheelkunde gaan studeren, dat ik bereid was er alles voor te doen. Daarom heb ik, toen de decentrale selectie naderde, mijn uiterste best gedaan om zo'n hoog mogelijke prestaties te leveren. En toen ik eenmaal door de eerste ronde was, was ik zó blij...

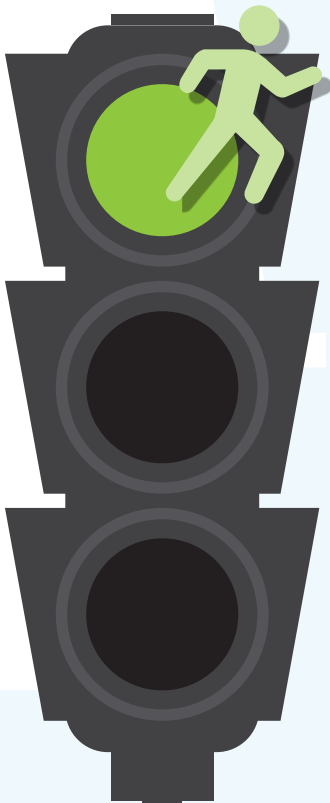
Maar een maand later hoorde ik helaas, dat ik niet door de laatste ronde was. Ik zakte op dat moment echt door de grond en heb de eerste dagen erg veel gehuild. Ook iedereen in mijn omgeving was geschokt, omdat ze wisten hoeveel ik ervoor had gedaan.

Ik heb, toen ik weer op school was, direct een gesprek met mijn decaan aangevraagd. Hij heeft me geholpen en me op het idee gebracht om mee te doen aan de selectie in België. Omdat ik zo graag Tandheelkunde wil studeren, heb ik deze uitdaging met beide handen aangepakt. Maar een paar weken later kreeg ik weer slecht nieuws. Ik was ook hier niet aangenomen.

Na al dit slechte nieuws heb ik er toch voor gekozen dat jaar een universitaire studie te gaan volgen. Ik ben begonnen aan de opleiding Gezondheid & Leven in Amsterdam. De stof van de studie sprak mij erg aan en de tentamens gingen mij goed af. Maar omdat Tandheelkunde toch nog altijd mijn droom was, heb ik nogmaals selectie gedaan. En op 15 juni 2019 kreeg ik eindelijk te horen waar ik zo lang van heb gedroomd. Het heeft een jaartje langer geduurd, maar ik was aangenomen! Zo zie je maar weer, dat de aanhouder wint.

Annelotte Bal behaalde in juni 2018 haar vwo-diploma aan het Maaslandcollege te Oss.

In september 2019 begint zij met de studie Tandheelkunde aan het ACTA, het Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam, een samenwerkingsverband tussen de faculteiten Tandheelkunde van de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam

Extra eisen

Nieuw is de ontwikkeling, dat universiteiten niet langer automatisch elke student met een passende bacheloropleiding in de masterfase accepteren. Steeds vaker stellen deze eisen aan het niveau, dat de student in zijn bacheloropleiding heeft behaald: een krap zesje leidt tot afwijzing, een riante zeven tot toelating.

DOORGAAN**ECTS'S OF STUDIEPUNTEN**

Het hoger onderwijs werkt met het European Credit Transfer System, ECTS's, gewoonlijk studiepunten genoemd. Voor het volgen van colleges, het deelnemen aan werkgroepen en practica, het met goed resultaat afleggen van examens/tentamens en het lopen van stages word je beloond met studiepunten, maximaal 60 per studiejaar.

1680 uur

Eén studiepunt staat voor ongeveer 28 studie-uren. Er wordt dus van je verwacht dat je per jaar 60×28 uur = 1680 uur bezig bent met je studie, iets meer dan op de middelbare school met zijn 1600 uur gemiddeld.

Elke opleiding mag zelf bepalen, hoeveel studiepunten je moet hebben om door te mogen naar het tweede jaar. De meeste opleidingen leggen de grens om door te gaan naar het tweede jaar op zo'n 50, 52 studiepunten, maar er zijn er ook, die van hun studenten het volledige aantal studiepunten eisen: 60. De Erasmus Universiteit Rotterdam is daarvan een voorbeeld. Heb je voldoende studiepunten behaald, dan word je doorgelaten, maar je moet ontbrekende punten het jaar daarop wél halen. Je hebt het dat tweede jaar dus drukker.

STOPPEN**NEGATIEF BINDEND STUDIEADVIES**

Heb je in je propedeusejaar te weinig studiepunten behaald, dan geeft de opleiding jou een negatief bsa, een negatief bindend studieadvies. Dit advies kun je niet in de wind slaan, het is bindend: de opleiding heeft geen vertrouwen meer in jou als student, je kunt vertrekken, een ander studie gaan zoeken of gaan werken. Het is verstandig zo gauw mogelijk een afspraak met de decaan of studiebegeleider van de universiteit of hogeschool te maken.

Dit negatief bsa mag alleen in het eerste jaar van de opleiding gegeven worden. Universiteiten en hogescholen, die hun studenten een dergelijk advies ook in het tweede jaar geven, overtreden daarmee de wettelijke grenzen.

ZELF STOPPEN MET JE STUDIE

Zo rond Kerstmis, als je de eerste twee modules gevolgd hebt en de daarbij behorende examens of tentamens hebt afgelegd, weten de meeste studenten wel of ze de juiste keuze gemaakt hebben: is de studie wat ik ervan verwachtte, is die studie voor mij interessant en uitdagend genoeg, ben ik gemotiveerd genoeg om de minder leuke onderdelen voor lief te nemen, omdat de leukere nog moeten komen, kan ik het tempo en niveau aan?

Als je besluit met je studie te stoppen, is het verstandig zo gauw mogelijk een afspraak met de decaan of studiebegeleider van de universiteit of hogeschool te maken. Die kan, samen met jou, op zoek gaan naar een opleiding, die beter bij jou past. En mochten jullie er niet uitkomen, de decaan van je oude middelbare school wil je vast wel op weg helpen. Sommige hogescholen verzorgen opleidingen die in februari beginnen, zodat je nauwelijks studieoverdraging oploopt. Maar in de meeste gevallen zul je tot september moeten wachten voor een nieuwe start.

Uitschrijven of niet

Als je je uitschrijft, kun je niet langer gebruikmaken van de mogelijkheden tot lenen. Woon je thuis en kun je het je permitteren zonder lening verder te gaan, dan is het verstandig je uit te laten schrijven. Als je je aanvraag studiefinanciering in het eerste jaar uiterlijk per 1 februari stopzet en je hervat deze niet eerder dan het volgend studiejaar, hoef je je aanvullende beurs, als je die krijgt, en je ov-reisproduct niet terug te betalen. DUO noemt dit de 1-februariregeling. Een eventuele lening moet u natuurlijk wel terugbetalen. Woon je op kamers en wil je dat blijven doen, dan kun je overwegen ingeschreven te blijven staan. Je kunt dan blijven lenen, maar je betaalt ook je collegegeld door.

Behaal je je diploma wél binnen 10 jaar, dan zijn je aanvullende beurs, als je die krijgt, en je ov-reisproduct automatisch veiliggesteld; die worden dan omgezet in een gift.

Let op! Als je je studiefinanciering stopzet, mag je ook je studentenreisproduct niet meer gebruiken. Zet je die niet op tijd stop, dan kun je een fikse boete krijgen.

10 tips voor succesvol studeren

Tijdens je studententijd komt er veel op je af. Om je studie succesvol te doorlopen zal je zelf regie moeten nemen. Het lectoraat Studiesucces helpt je op weg en geeft tien tips om succesvol te studeren. De tips zijn gebaseerd op een artikel dat het lectoraat schreef voor de studiekeuzegids van de Vereniging van Schooldecanen en loopbaanbegeleiders. Daarin staan diverse tips voor succesvol studeren gericht op aankomende studenten. We hebben deze tips gebruikt en aangevuld met tips die voor iedere student relevant zijn. Hoe ga jij deze tips inzetten?

1 BEZOEK JE COLLEGES EN WERKGROEPEN

Studenten die alle (werk)colleges en lessen volgen én die van tevoren voorbereiden, halen hogere cijfers, hebben minder herkansingen nodig en behalen meer studiepunten. Het beste dat je kunt doen!

2 NETWERKEN

Succesvol studeren betekent ook een sociaal en professioneel netwerk opbouwen. Door lid te worden van een studie- of studentenvereniging leer je snel nieuwe mensen kennen. Maar ga niet alle avonden uit, want dat kan tot studievertraging leiden. Bezoek daarnaast (carrière) events en ga in gesprek met professionals binnen jouw vakgebied om een professioneel netwerk op te bouwen. Jouw netwerk is in toenemende mate belangrijk om een mooie stageplaats te verkrijgen, voor een interessante afstudeeropdracht en kan ook helpen bij het zetten van de eerste stap op de arbeidsmarkt.

3 STRESSVRIJ STUDEREN

Op sommige momenten kan studeren best stressvol zijn. Zo wordt er veel zelfstandigheid van je verwacht, krijg je soms tegenslagen te verwerken en kan het een uitdaging zijn om je studie te combineren met een bijbaan en sociale activiteiten. Studenten geven zelf de volgende tips om stress tegen te gaan: I) doe niet alles last minute, bereid je goed voor en maak een planning; II) blijf positief! Als je van tevoren al denkt dat je iets niet kan, is de kans groter dat iets niet lukt; III) volg een training omgang met stress, mindfulness of faalangst training; IV) deel je zorgen met medestudenten, je staat er niet alleen voor!

4 BIJBAAN NAAST JE STUDIE

Een bijbaan in de lijn van je studie is goed voor je CV, je netwerk, je persoonlijke ontwikkeling en uiteraard je portemonnee. Maar besteed hier niet meer dan 12-15 uur per week aan; uit onderzoek blijkt dat dit tot studievertraging kan leiden.

5 STUDIEVAARDIGHEDEN

De gemiddelde studielast betreft 40 uur per week. Onderschat dit niet en maak een realistische tijdsplanning. Heb je moeite met de hoeveelheid stof of met (het uitvoeren van) je planning? Volg dan bijvoorbeeld een cursus time-management. Neem contact op met je studieloopbaanbegeleider en/of zoek een studiebuddy.

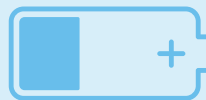
6 STUDIEMOTIVATIE

Een motivatiedipje is heel normaal. Niet alle vakken zijn altijd even interessant en ogenschijnlijk mogelijk niet direct nuttig/buikbaar in de praktijk. Veel studenten gaan dan niet meer naar college of naar de werkgroepen. Maar dan maak je het jezelf alleen maar lastiger. Bij 'zware' vakken kan het helpen om jezelf te belonen nadat je toch bent gegaan, de opdracht(en) hebt gemaakt, dan wel hard hebt gewerkt. Kleine beloningen werken daarbij minstens zo goed als een grote beloning aan het eind.

7 VERTROUW IN JEZELF!

Studenten die vertrouwen hebben in hun eigen kunnen behalen hogere cijfers. Twijfel dus niet aan jezelf en laat je niet uit het veld slaan bij tegenslagen.

8 INVESTEER IN JE ENERGIE

Uren achtereen studeren op hetzelfde vak blijkt minder effectief dan afwisselend studeren. Wissel daarom vakken af en wissel studietijd en vrije tijd af, zoek een uitlaatklep en zorg voor voldoende rust. Zo hou je het studeren beter vol en laad je weer op.

9 DOELEN STELLEN

Het stellen van realistische, concrete doelen helpt je je lange termijn doel/einddoel te bereiken. Dit kan bijvoorbeeld je propedeuse zijn, je derde jaar, je stage of je diploma halen. Je einddoel kan ook een bepaalde functie of baan zijn: bijvoorbeeld advocaat of accountant. Zonder een dergelijk doel is het soms moeilijk om het nut te zien van bepaalde vakken en activiteiten en kan de motivatie makkelijker dalen. Iedereen herkent weleens het gevoel van 'waarom moet ik dit leren, wat is hier de toevoegde waarde van, wat kan ik hier mee?' Soms heel terecht vragen, maar ze helpen je vaak niet verder. Stel naast een streefdoel ook kleinere doelen: zoals een deadline halen, een moeilijk vak in één keer halen. Bedenk ook welke stappen je gaat zetten om je doelen te bereiken, zoals: het benodigde studieboek kopen en elke dag één hoofdstuk lezen. Doelen stellen kunnen je helpen te starten, in beweging te komen, en de gang erin te houden.

10 VRAAG OP TIJD OM HULP

Loop je in je studie ergens tegenaan en kom je er niet uit? Wees niet bang om vragen te stellen en trek op tijd aan de bel als je hulp nodig hebt. Het helpt om te praten met medestudenten, een studieloopbaanbegeleider, een decaan, een vertrouwenspersoon of (student)psycholoog.

Meer tips voor succesvol studeren? Volg het lectoraat Studiesucces van Hogeschool Inholland via twitter op [@studiesuccesin](https://twitter.com/studiesuccesin), of via de website: inholland.nl/onderzoek/studiesucces

Op zoek naar tips, een handige app of een persoonlijk verhaal dat je wilt delen met anderen, mail ons dan op: studiesucces@inholland.nl

Andere websites met informatie en tips over succesvol studeren:
- gezond-studeren.nl
- studietips.leidenuniv.nl/tips.html
- student.uva.nl/content/az/succesvol-studeren/succesvol-studeren.html

Handige webadressen

Bij hoofdstuk 1

KIEZEN, HOE DOE JE DAT?

ALGEMEEN

- icares.com → portalsite naar 50.000 opleidingen in 123 landen met gratis interresetest
- keuzegids.nl → site waar je de de Keuzegids, de enige onafhankelijke consumentengids die de kwaliteit van alle opleidingen beoordeelt en vergelijkt, kunt bestellen, in papier of online; mogelijk heeft je school een online abonnement; informeer bij je decaan
- studiekeuze123.nl → compleet overzicht voor studiekeuzers die het nog niet weten of het al wel weten, maar specifieke vragen hebben; hier vind je ook alle open dagen en natuurlijk een interresetest!
- Studiekeuzekind.nl → blog met artikelen over het kiezen van studies en alles wat er mee samenhangt, m.n. bedoeld voor ouders
- iso.nl → het Interstedelijk Studenten Overleg is de grootste landelijke studentenorganisatie van Nederland en behartigt de algemene belangen van bijna 700.000 studenten aan universiteiten en hogescholen; op de site staan ook veel gestelde vragen met antwoorden

STUDEREN IN HET BUITENLAND/TUSSENJAAR

- bachelorsportal.com/countries → Engelstalige website met informatie over bachelor en masterstudies in bijna alle landen van de wereld
- bureaubuitenland.nl → helpt je op weg als je op zoek bent naar een leuke en leerzame buitenlandervaring
- epnuffic.nl/tussenjaar → startpagina met informatie over een tussenjaar
- europa.eu/youth/NL/volunteering/european-voluntary-service_nl → site over (gesubsidieerd) Europees vrijwilligerswerk
- europass.nl → nationaal Europass Centrum voert in opdracht van de Europese Commissie een aantal kosteloze diensten uit op het gebied van werk, onderwijs en mobiliteit. Europass helpt om opleidingen en diploma's internationaal vergelijkbaar te maken, zodat je in het buitenland aan anderen kunt laten zien wat je kunt en wat je geleerd hebt.
- fulbright.nl/programmas/csp.html → informatie over studeren in de VS als tussenjaar
- go-europe.nl → informatie over studeren, werken en vrijwilligerswerk in Europa
- go-europe.nl/vrijwilligerswerk/wat-is-vrijwilligerswerk → ga direct naar vrijwilligerswerk in het buitenland

- o tussenjaarkenniscentrum.nl → alles over een tussenjaar, inclusief workshops om je ouders te voorzien van de nodige informatie.
- o ustudy.eu → organisatie die alles weet over studeren in de VS
- o wilweg.nl → portalsite voor mensen die naar het buitenland willen, met veel links naar andere hiervoor en hierna genoemde sites
- o wilweg.nl/financiering/beursopener → overzicht van allerlei buitenlandbeurzen, met verschillende zoekfilters

Bij hoofdstuk 2

AANMELDEN, HOE WERKT DAT?

- o AOVN → verzorgt cursus natuurkunde om deficiëntie weg te werken. AOVN is te vinden op Facebook: zoek naar @AOVN. pagina
- o boswell-beta.nl → instituut dat cursussen verzorgt om deficiënties in bètavakken weg te werken, voorbereiding op de voortentamens van de CCVX
- o ccvx.nl → site van de gezamenlijke commissies die voortentamens in de bètavakken organiseren waarmee deficiënties kunnen worden weggewerkt
- o DigiD.nl → op deze site kan je je digitale identiteit aanvragen
- o duo.nl → hier vind je alle informatie over aanmelden, studiefinanciering, studenten OV, afmelden, enz.
- o mijnduo.nl → de plek op de site van DUO waar je alles kunt regelen m.b.t. studiefinanciering, studentenreisproduct etc.
- o onderwijs.vlaanderen.be/studenten → informatie over studeren in het hoger onderwijs in Vlaanderen
- o studielink.nl → via deze site kun je je aanmelden voor hbo en wo-opleidingen
- o toelatingsexamenartstandarts.be → alle informatie over het toelatingsexamen voor arts of tandarts in België. Wie slaagt en gunstig gerangschikt is, mag starten met de opleiding geneeskunde of tandheelkunde
- o Wismon.nl → instituut dat o.a. cursussen verzorgt om deficiënties in bètavakken weg te werken, voorbereiding op de voortentamens van de CCVX

Bij hoofdstuk 3

STUDEREN, HOE BETAAL JE DAT?

- o belastingdienst.nl → hier regel je o.a. zorgtoeslag en huurtoeslag
- o DigiD.nl → digitale identiteit
- o duo.nl → hier vind je alle informatie over aanmelden, studiefinanciering, studenten OV, afmelden, enz.
- o facebook.com/StudiefinancieringHogerOnderwijs → facebookpagina met informatie over studiefinanciering

- o financieelstudieplan.nl → site van NIBUD over o.a. de kosten van studeren
- o nibud.nl/consumenten/wat-kost-studeren → alle financiële zaken waar je als student mee te maken krijgt, worden hier op een rij gezet
- o ov-chipkaart.nl → hier bestel je je ov-chipkaart, nodig om gebruik te kunnen maken van het studentenreisproduct
- o pricewise.nl/geld-lenen/studielening → alles wat studenten moeten weten over studiefinanciering, zowel via DUO als elders
- o studeermeteenplan.nl → alles wat je moet weten voordat je gaat studeren (site van de overheid)
- o wilweg.nl/financiering/beursopener → overzicht van allerlei buitenlandbeurzen, met verschillende zoekfilters

Bij hoofdstuk 4

STOPPEN, OVERSTAPPEN OF DOORGAAN?

- o duo.nl/particulier/opleiding-stoppen-of-wijzigen/index.jsp → hier vind je informatie als je wil stoppen met je studie, van studie wil veranderen en een master gaat doen
- o joho.org/nl → site met informatie die je als jongere ooit nodig zult hebben (inclusief samenvattingen voor je studie!)
- o mijnduo.nl → de plek op de site van DUO waar je (ook) moet melden dat je stopt of overstapt of iets anders gaat doen

Stress en bevoegenheid bij hbo-studenten

Aanleiding

Recente studies wijzen uit dat studenten steeds vaker last hebben van psychische klachten, waaronder een hoge mate van (studie)stress. Wanneer stress langdurig aanhoudt kan dit nadelige gevolgen hebben voor de gezondheid en kan dit bijvoorbeeld leiden tot een burnout. Een mogelijke buffer tegen stress en een positieve tegenhanger van burnout is bevoegenheid. In deze infographic staan de belangrijkste resultaten van een onderzoek naar stress onder studenten

1 Gubbels, N. & Kappe, F.R. (2017). Stress en bevoegenheid. Explorierend onderzoek naar de mate van stress en bevoegenheid bij studenten van Hogeschool Inholland. Lectoraat Studiesucces, Hogeschool Inholland

Welke stressklachten ervaren studenten?

FUTLOOSHEID

HOOFDPIJN

NIET HELDER NADENKEN

GESPANNEN ZIJN

SLAAP-PROBLEEMEN

ANGST-GEVOELENS

DEPRESSIE

ZEER EMOTIONEEL (REAGEREN)

PIE EN

VERMOEDHEID

Wat zijn de grootste stressoren voor studenten tijdens de studententijd?

STRESSOREN BINNEN STUDIE	STRESSOREN BUITEN STUDIE
Onduidelijkheid	Combineren van studie, werk en sociaal leven
Omgang en communicatie met docenten	Druk/verwachtingen van anderen en zichzelf
Uitdagingen in samenwerkingsverbanden	Relatie met ouders, vrienden, partner
Tentamens en deadlines	Persoonlijke omstandigheden zoals zorgtaken, ziekte, overlijden

Wat helpt om met stress tijdens de studententijd om te gaan?

PERSOONLIJKE HULPBRONNEN	STUDIE HULPBRONNEN
Afleiding zoeken: hobby's, zoals sporten, muziek maken, iets creatiefs doen.	Steun van mede-studenten/vrienden
Sociale steun familie/vrienden	Tijdig rust nemen
Persoonlijke omgang met stress: optimisme, relativeren, stress accepteren, hulp vragen	Gedisciplineerd zijn / Goed kunnen plannen
Bevoegenheid door hobby's	Bevoegenheid door studie

Wat kan je doen om (studie)stress tegen te gaan? Tips van studenten:

BLIJF POSITIEF

Als je van tevoren al denkt dat je iets niet kan, dan ga je je best niet meer doen en is de kans groter dat iets je niet lukt.

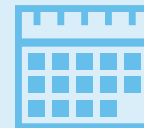
BEGIN OP TIJD

Doe niet alles last minute. Bereid je goed voor, begin op tijd met studeren en het maken van opdrachten. Zo vermijd je herkansingen.

VRAAG OM HULP

Trek op tijd aan de bel als je hulp nodig hebt. Het kan helpen om te praten met medestudenten, een slb-er, een decaan of een studentenpsycholoog.

MAAK EEN PLANNING

Een planning maken is belangrijk. Het overzicht van een planning geeft rust. Je hoeft je er niet stipt aan te houden; je kan hem gaandeweg aanpassen.

BELOON JEZELF

Beloon jezelf na hard werken.

STEL VRAGEN

Wees niet bang om vragen te stellen.

WERK DOELGERICHT

Houdt het einddoel waarvoor je studeert voor ogen.

HEB EEN UITLAATKLEP

Zoek een uitlaatklep voor jezelf.

No Better Way

To

Know

Than

To Go

And

Find out...

— Anoniem

www.vvsl.nl | decazine@vvsl.nl